

Kennisgeving Natuurbeschermingswet

Gedeputeerde Staten van Limburg maken bekend dat het volgende besluit is genomen:

Natuurbeschermingswet 1998, besluit

Voor: voor het wijzigen en exploiteren van een geitenhouderij

Locatie: Geitenfarm de Houtsberg BV, Houtsberg 11 a, 6034 ST Nederweert-Eind

Datum besluit: 29 juni 2015

Zaaknummer: 2014-1308

Het definitief besluit is ten opzichte van het ontwerpbesluit niet gewijzigd.

Inzage

Het besluit en de bijbehorende stukken liggen ter inzage van 8 juli 2015 t/m 19 augustus 2015:

- in het Gouvernement, Limburglaan 10, Maastricht, na telefonische afspraak, +31 43 389 76 49.
- in het gemeentehuis van Nederweert, op de gebruikelijke plaats en tijden.

Vergunningsbesluiten worden gedurende de inzagetermijn ook gepubliceerd op www.limburg.nl/vergunningen.

Rechtsbescherming

Tegen het besluit kan beroep worden ingesteld door belanghebbenden die zienswijzen naar voren hebben gebracht over het ontwerpbesluit en belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijzen naar voren te hebben gebracht over het ontwerpbesluit.

Beroep instellen kan van 9 juli 2015 t/m 19 augustus 2015 tegen betaling van de verschuldigde griffierechten bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het beroepschrift moet worden ondertekend en ten minste bevatten: naam en adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht en de gronden van het beroep (motivering). Het beroepschrift moet worden gericht aan: Raad van State, Afdeling bestuursrechtspraak, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Als u een beroepschrift heeft ingediend, kunt u tevens de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de internetpagina van de Raad van State, www.raadvanstate.nl.

Informatie

Vergunningen: tel. +31 43 389 76 49

Besluit
van Gedeputeerde Staten van Limburg

Vergunning

Artikel 16/19d Natuurbeschermingswet 1998

Geitenfarm de Houtsberg B.V. te Nederweert-Eind

Zaaknummer: 2014-1308

Kenmerk: 2015/43218 d.d. 29 juni 2015

Verzonden:

08 JULI 2015

1. Aanvraag

Bij brief van 3 december 2014, ontvangen op 4 december 2014, heeft Bergs Advies namens Geitenfarm de Houtsberg B.V. te Nederweert-Eind een vergunning ex artikel 16/19d van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) aangevraagd voor het wijzigen en exploiteren van een geitenhouderij, aan de Houtsberg 11a te Nederweert-Eind. De inrichting is gelegen nabij de Natura 2000-gebieden "Grote Peel", "Sarsven en de Banen", "Leudal" en "Weerter en Budelerbergen & Ringselven". Daarnaast is de inrichting tevens gelegen nabij de Belgische Natura-2000 gebieden "Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof", "Abeek met aangrenzende moerasgebieden" en "Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek".

Op 11 februari 2015, 12 februari 2015, 9 april 2015 en 24 april 2015 zijn aanvullende gegevens ontvangen. De aanvraag is geregistreerd onder nummer 2014-1308.

2. Procedure en zienswijze

2.1. Procedure

De aanvraag wordt afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag om vergunning en een ontwerp van dit besluit hebben van 13 mei 2015 tot en met 23 juni 2015 voor een ieder ter inzage gelegen in het gouvernement te Maastricht (bibliotheek) en het gemeentehuis van de gemeente Nederweert. Gedurende deze termijn kon een ieder bij het bestuursorgaan schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen inbrengen. Het ontwerpbesluit en de kennisgeving konden in genoemde periode tevens worden geraadpleegd via de internetsite van de Provincie Limburg (www.limburg.nl). Binnen de termijn waarin de aanvraag en het ontwerpbesluit ter inzage hebben gelegen zijn geen zienswijzen ingediend.

Op grond van artikel 2, vijfde lid van de Nbwet 1998 hebben wij het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Brabant gevraagd om instemming met het op 7 mei 2015 vastgestelde ontwerpbesluit. Er is overeenstemming met betrekking tot het ontwerpbesluit.

2.2. Zienswijzen ten aanzien van de aanvraag

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 44, tweede en derde lid, van de Nbw 1998 hebben wij het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nederweert in de gelegenheid gesteld hun zienswijze naar voren te brengen over de aanvraag.

De gemeente Nederweert heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om een zienswijze naar voren te brengen met betrekking tot deze aanvraag.

3. Beoordelingskader en de beschermde gebieden

3.1. Natuurbeschermingswet 1998 en artikel 6, derde lid, Habitatrictlijn

Artikel 19d van de Nbw 1998 heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (Habitatrictlijn- en Vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 is een vergunning van Gedeputeerde Staten vereist voor de uitvoering van projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Het gaat dan in ieder geval om projecten en handelingen die de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen aantasten.

Bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 moet rekening worden gehouden met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied (artikel 19e Nbw 1998). Tevens kan rekening worden gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede met regionale en lokale bijzonderheden.

Op grond van artikel 19kd, eerste lid, van de Nbw 1998, zoals in werking getreden op 25 april 2013, worden onder significante gevolgen als bedoeld in de artikelen 19d, eerste lid, en 19j, tweede lid, van de Nbw 1998 niet verstaan de gevolgen van een handeling, onderscheidenlijk de in een plan voorziene activiteiten, door het veroorzaken van stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied in de volgende gevallen:

- a. de handeling is gebruik dat op de referentiedatum werd verricht, onderscheidenlijk het plan was van toepassing op de referentiedatum en is sedertdien niet of niet in betekenende mate gewijzigd, en heeft sedertdien per saldo geen toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied veroorzaakt;
- b. de handeling is een activiteit die na de referentiedatum is begonnen, of een gebruik dat na de referentiedatum in betekenende mate is gewijzigd, onderscheidenlijk het plan is van toepassing geworden na de referentiedatum, of is nadien in betekenende mate gewijzigd, waarbij is verzekerd dat, in samenhang met voor die activiteit getroffen maatregelen, de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied als gevolg van die activiteit of dat gebruik of dat plan, per saldo niet is toegenomen of zal toenemen.

De referentiedatum voor de Limburgse Habitatrictlijngebieden is krachtens artikel 19kd, derde lid, van de Nbw 1998 7 december 2004. Met inachtneming van de huidige jurisprudentie, betekent dit concreet dat voor zover een aanvraag om vergunning als bedoeld in de artikelen 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 strekt tot het veroorzaken van stikstofdepositie op één of meer stikstofgevoelige Limburgse Habitatrictlijngebieden, de vergunning in zoverre met toepassing van artikel 19kd, eerste lid, onder a, van de Nbw 1998 in principe kan worden verleend indien de aanvraag per saldo niet voorziet in een toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats ten opzichte van de situatie waarvoor op 7 december 2004 toestemming bestond op grond van de Wet milieubeheer of de Hinderwet. Dit laatste lijkt blijkens uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 13 en 27 november 2013 (zaaknummers 201211640/1/R2 en 201303938/1/R2) uitzondering in gevallen waarin voor de exploitatie van de inrichting niet eerder een vergunning op grond van de Nbw 1998 of de

Natuurbeschermingswet (oud) is verleend en na 7 december 2004 in het kader van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht minder ammoniakemissie is toegestaan. In voorkomend geval kan met toepassing van artikel 19kd, eerste lid, onder a, van de Nbw 1998 uitsluitend een vergunning krachtens artikel 19d van de Nbw 1998 worden verleend, indien de aanvraag per saldo niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied ten opzichte van de na 7 december 2004 laagst toegestane ammoniakemissie op grond van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Is sprake van een geval als bedoeld in 19kd, eerste lid, onder b, van de Nbw 1998, dan dient er mede gezien de jurisprudentie vanuit te worden gegaan dat de betreffende vergunningaanvraag in zoverre kan worden gehonoreerd indien deze per saldo niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op één of meer stikstofgevoelige Limburgse Habitatrichtlijngebieden ten opzichte van de situatie waarvoor toestemming bestaat op grond van de Wet milieubeheer of de Hinderwet.

Voor de Limburgse Vogelrichtlijngebieden geldt als referentiedatum, afhankelijk van de datum waarop het desbetreffende gebied ter uitvoering van de Vogelrichtlijn is aangewezen, 24 maart 2000 of 10 juni 1994. Daarbij is voor wat betreft het hanteren van de referentiedatum 10 juni 1994 aansluiting gezocht bij de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 7 september 2011 (zaaknummer 201003301/1/R2). In deze uitspraak is onder meer geoordeeld dat in voorkomend geval dat een Vogelrichtlijngebied is aangewezen vóór 10 juni 1994 (de datum waarop de omzettingstermijn van de Habitatrichtlijn is afgelopen), voor het betreffende Vogelrichtlijngebied 10 juni 1994 als referentiedatum moet worden aangehouden. Met inachtneming van de juiste referentiedatum (24 maart 2000 of 10 juni 1994), is hetgeen hiervoor in relatie tot de Limburgse Habitatrichtlijngebieden werd gesteld ten aanzien van artikel 19kd van de Nbw 1998, van overeenkomstige toepassing op de Limburgse Vogelrichtlijngebieden.

Overigens kán bij de beoordeling van vergunningaanvragen als bedoeld in de artikelen 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 die (mede) voorzien in het veroorzaken van stikstofdepositie op één of meer Limburgse Vogelrichtlijngebieden en waarbij is vastgesteld dat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 19kd van de Nbw 1998, de door ons college bij besluit van 27 november 2012 vastgestelde Beleidslijn "Toetsing stikstofdepositie bij Limburgse Vogelrichtlijngebieden" (verder: de beleidslijn) in aanmerking worden genomen, zoals deze heeft te gelden na de inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 19kd van de Nbw 1998 per 25 april 2013. Wordt deze beleidslijn in aanmerking genomen dan dient, anders dan bij toepassing van artikel 19kd van de Nbw 1998, in principe aan de hand van een passende beoordeling te worden aangetoond dat voor zover de vergunningaanvraag strekt tot een (tijdelijke) toename van stikstofdepositie op één of meer Limburgse Vogelrichtlijngebieden bedoelde toename in de vorm van een saldering of anderszins wordt gemitigeerd. Volgens de beleidslijn geldt daarbij in de regel als toetsmoment 7 december 2004, hetgeen tevens veronderstelt dat in voorkomend geval dat wordt gesaldeerd, dit dient plaats te vinden met ammoniakrechten die op deze datum bij de saldogevende locatie(s) aanwezig waren op grond van de Hinderwet of de Wet milieubeheer.

De beleidslijn "Toetsing stikstofdepositie bij Limburgse Vogelrichtlijngebieden" maakt als bijlage 2 onderdeel uit van dit besluit.

Wordt een vergunningaanvraag (mede) beoordeeld op grond van de artikelen 19e t/m 19h van de Nbw 1998, dan dient er verder op grond van huidige jurisprudentie vanuit te worden gegaan dat bij wijziging of uitbreiding van een bestaande inrichting – waarvoor nog niet eerder een vergunning krachtens de Nbw 1998 is verleend – de aanvraag betrekking dient te hebben op de exploitatie van de gehele inrichting na uitbreiding of wijziging.

Ingevolge artikel 15a, tweede lid, van de Nbw 1998 vervalt een besluit houdende de aanwijzing van een Beschermd Natuurmonument voor zover en met ingang van het tijdstip waarop dat Beschermd Natuurmonument deel uitmaakt van een aangewezen Natura 2000-gebied (Vogelrichtlijngebied of Habitatrichtlijngebied). Indien met toepassing van artikel 15a, tweede lid, van de Nbw 1998 een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als Beschermd Natuurmonument geheel of gedeeltelijk is vervallen, heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen Natura 2000-gebied mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen besluit (zie artikel 15a, derde lid, van de Nbw 1998).

3.2. Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn

Buitenlandse Natura 2000-gebieden vallen niet onder de reikwijdte van artikel 19d Nbw 1998. In voorkomend geval dat een project op Nederlands grondgebied negatieve effecten kan hebben op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden, dient evenwel te worden beoordeeld of vergunningverlening in overeenstemming is met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn (zie onder meer de uitspraak van de Afdeling van 24 augustus 2011 inzake de Kolencentrale Eemshaven, zaaknummer 200902744/1/R2). Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn bepaalt dat voor elk plan of project dat significante effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied een passende beoordeling moet worden gemaakt en slechts toestemming voor het plan of project wordt gegeven wanneer de zekerheid is verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten. Is bij een project op Nederlands grondgebied mogelijk sprake van significante negatieve effecten op een buitenlands Natura 2000-gebied, maar is geen passende beoordeling gemaakt en/of bestaat op grond daarvan niet de vereiste zekerheid, dan volgt uit artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn dat daarvoor geen toestemming kan worden gegeven en de daartoe aangevraagde vergunning krachtens de Nbw 1998 of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) dient te worden geweigerd.

Het beoordelingskader op grond van primair artikel 6 van de Habitatrichtlijn is in de praktijk met name van belang voor aanvragen voor projecten op Nederlands grondgebied die (mede) voorzien in stikstofdepositie op buitenlandse Natura 2000-gebieden. Resulteert een zodanige aanvraag niet in een toename van stikstofdepositie op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden ten opzichte van de laagst toegestane ammoniak/NOx-emissie op grond van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht op of na de daarvoor geldende referentiedatum/referentiedata, dan kan er mede gezien de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vanuit worden gegaan dat significante effecten in zoverre zijn uitgesloten.

Alsdan verplicht artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn niet tot het maken van een passende beoordeling en verzet deze bepaling zich niet tegen vergunningverlening voor het betreffende project.

In voorkomend geval dat een vergunningaanvraag voor een project (wel) voorziet in een toename van stikstofdepositie op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden ten opzichte van de op of na de daarvoor geldende referentiedatum/referentiedata laagst toegestane ammoniak/NO_x-emissie op grond van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (= de referentiesituatie), is het antwoord op de vraag of de aangevraagde situatie significante effecten op deze gebieden kán hebben afhankelijk van de toetsingsmethode die wordt gehanteerd. Sinds de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 16 april 2014 (zaaknummer 201304678/1/R2) inzake RWE Eemshaven, is immers evident dat in zoverre niet per definitie de Nederlandse toetsingsmethode dient te worden gehanteerd. Onder omstandigheden kan, zo blijkt uit voornoemde uitspraak, voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op buitenlandse Natura 2000-gebieden (mede) toepassing worden gegeven aan een daarvoor relevante buitenlandse toetsingsmethode.

In verband hiermee wordt onderstaand niet alleen ingegaan op de Nederlandse toetsingsmethode, maar tevens op de relevante buitenlandse toetsingsmethodes voor de beoordeling van effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Toepassing van deze buitenlandse toetsingsmethodes is met name relevant, indien een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied voorziet in een toename van stikstofdepositie op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden ten opzichte van de op of na de daarvoor geldende referentiedatum/referentiedata laagst toegestane ammoniak/NO_x-emissie op grond van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Is van een zodanige toename geen sprake, dan kan er immers reeds op grond van de Nederlandse rechtspraak vanuit worden gegaan dat significante negatieve effecten op Natura 2000 gebieden (in Nederland of daarbuiten) zijn uitgesloten en bestaat geen aanleiding om in zoverre (mede) een buitenlandse toetsingsmethode toe te passen. Wordt een zodanige buitenlandse toetsingsmethode toegepast, dan wordt daarbij aangetekend dat de jurisprudentie omtrent toepassing daarvan nog niet is uitgekristalliseerd. Inherent daaraan is dat aan toepassing van deze toetsingsmethodes een zeker risico is verbonden in voorkomend geval dat dit aan Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt voorgelegd.

3.2.1. De Nederlandse toetsingsmethode voor stikstofdepositie

Zoals hiervoor reeds vermeld, kunnen op grond van de Nederlandse rechtspraak significante negatieve effecten op een Natura 2000-gebied uitgesloten worden geacht, indien een vergunningaanvraag (per saldo) niet voorziet in een toename van stikstofdepositie op een zodanig gebied ten opzichte van de op of na de daarvoor geldende referentiedatum laagst toegestane ammoniak/NO_x-emissie op grond van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit geldt ten aanzien van zowel Nederlandse als buitenlandse Natura 2000-gebieden. Voorziet een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied ten opzichte van de hiervoor aangeduide referentiesituatie wel in een toename van stikstofdepositie op een Nederlands of buitenlands Natura 2000-gebied, dan dient er op grond van de Nederlandse toetsingsmethode vanuit te worden gegaan dat de aanvraag significante effecten op dit gebied kán hebben. Dat laatste impliceert ten aanzien van een buitenlands Natura 2000-gebied dat op grond van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn een passende beoordeling moet worden gemaakt.

In een zodanige situatie kan de aangevraagde vergunning met inachtneming van de Nederlandse toetsingsmethode uitsluitend worden verleend indien door middel van een rechtsgeldige saldering, andere mitigerende (beheer)maatregelen of een adequate ecologische onderbouwing uit deze passende beoordeling blijkt dat significante effecten op het betreffende buitenlandse Natura 2000-gebied zijn uitgesloten casu quo de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van dat gebied niet zullen worden aangetast.

3.2.2. De Vlaamse toetsingsmethode voor stikstofdepositie

De beoordeling van de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden bevindt zich in Vlaanderen momenteel in een transitiefase, die uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van een Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) naar Nederlands voorbeeld. Onderdeel van deze transitiefase is de inwerkingtreding per 27 februari 2015 van een tijdelijke Vlaamse toetsingsmethode voor de beoordeling van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Op basis van deze toetsingsmethode kunnen significante negatieve effecten in eerste aanleg uitgesloten worden geacht, indien in een Vlaams Natura 2000-gebied met inbegrip van de bijdrage van een aangevraagd project op Nederlands grondgebied geen sprake is van een overbelaste situatie dan wel wanneer als gevolg van een zodanig project binnen een Vlaams Natura 2000-gebied ter plaatse van een relevant (potentieel) habitatype of een voorlopige zoekzone de zogenaamde nulcontourlijn niet wordt overschreden. De nulcontourlijn bedraagt in deelgebieden van een Vlaams Natura 2000-gebied waar voedselarme wateren (habitattypen 3110 en 3130) voorkomen of ten doel zijn gesteld 0,18 kg N/ha/jaar (12,85 mol/ha/jaar) en in de overige Vlaamse Natura 2000-gebieden 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar). Voorziet een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied binnen één of meer Vlaamse Natura 2000-gebieden ter plaatse van een relevant (potentieel) habitatype of een voorlopige zoekzone in een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,18 kg N/ha/jaar (12,85 mol/ha/jaar) onderscheidenlijk 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar), dan is in zoverre een nadere beoordeling noodzakelijk.

Relevant voor deze nadere beoordeling is of de stikstofdepositie als gevolg van het aangevraagde project (mede) voortvloeit uit ammoniakemissie dan wel sec voortvloeit uit NO_x-emissie.

Voor zover de stikstofdepositie als gevolg van het aangevraagde project (mede) voortvloeit uit ammoniakemissie en sprake is van een uitbreiding van bestaande activiteit of een zogenaamde "hervergunning", kunnen significante negatieve effecten uitgesloten worden geacht indien het aangevraagde project ter plaatse van de relevante (potentiële) habitattypen of een daarvoor aangewezen voorlopige zoekzone leidt tot een toename van stikstofdepositie van minder dan 3% van de geldende kritische depositiewaarde. Let wel: het criterium van 3% geldt niet voor nieuwe activiteiten (= activiteiten die feitelijk niet eerder plaatsvonden). Is sprake van nieuwe activiteiten en leiden deze tot een overschrijding van de nulcontourlijn, zoals hiervoor toegelicht, dan kunnen significante negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten worden geacht.

Voor zover de door het aangevraagde project veroorzaakte stikstofdepositie louter voortvloeit uit NO_x-emissie, kunnen significante negatieve effecten uitgesloten worden geacht indien het aangevraagde project ter plaatse van de relevante (potentiële) habitattypen of een daarvoor aangewezen voorlopige zoekzone leidt tot een toename van stikstofdepositie van minder dan 5% van de geldende kritische depositiewaarde. Daarbij geldt geen uitzondering voor nieuwe activiteiten. Voorwaarde voor uitbreidingen van bestaande activiteiten, zogenaamde "hervergunningen" en nieuwe activiteiten is evenwel dat in de vergunning de gangbare emissiereducerende technieken (BBT) zijn voorgeschreven.

Voldoet het aangevraagde project op Nederlands gebied niet aan de hiervoor genoemde criteria, dan is vergunningverlening daarvoor niet in overeenstemming met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn, tenzij op grond van een in een passende beoordeling opgenomen ecologische onderbouwing de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de relevante Vlaamse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

3.3. De kenmerken van de beschermde gebieden

3.3.1. Gebiedsbeschrijving Groote Peel

Natura 2000 Landschap	: <i>Hoogvenen</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn</i>
Gemeenten	: <i>Asten, Nederweert, Peel en Maas</i>
Oppervlakte	: <i>circa 1.410 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

Bij besluit van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van 29 oktober 1986 (J.4755; Stcrt. 1986, nr. 214) is natuurgebied Groote Peel aangewezen als Speciale beschermingszone als bedoeld in de Vogelrichtlijn, richtlijn 79/409/EEG.

Bij brief van 19 mei 2003 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het natuurgebied Groote Peel aangemeld bij de Europese Commissie als Speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn, richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Pb L 206).

Het besluit Natura 2000-gebied Groote Peel, inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG en Vogelrichtlijn 79/409/EEG, is per 10 september 2009 definitief geworden.

De Groote Peel vormt tezamen met de nabijgelegen Deurnsche Peel en Mariapeel het restant van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. De Groote Peel is samen met de Deurnsche Peel en Mariapeel de zuidelijkste representant van de vlakke subatlantische hoogvenen, die elders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. In de Groote Peel is in het verleden wel turf gewonnen, maar het gebied is vervolgens niet in cultuur gebracht. Het Brabantse deel is machinaal verveend waardoor er nauwelijks een puttenstructuur aanwezig is. Het Limburgse deel is grotendeels met de hand verveend, waardoor een groot areaal veenputten aanwezig is. Door erosie van de resterende hoge delen is de puttenstructuur vaak onduidelijk. De Groote Peel is een open en uitgestrekt gebied dat wordt gekenmerkt door een complex van hogere horsten en lager gelegen slenken. Het gebied kent daardoor een grote landschappelijke afwisseling van open vochtige en droge heideterreinen, pijpestrootjessavannen, struwelen en bosjes en moerassige laagten met veenputten en plaatselijk bossen en natte heiden. Door eerdere vernattingmaatregelen zijn verschillende grote plassen ontstaan. In enkele veenputten vindt veengroei plaats.

Jaarlijks worden in het gebied van de Grootte Peel circa 150 vogelsoorten waargenomen waarvan circa 95 soorten als broedvogel. Zeer belangrijk is het voorkomen van Zwarte stern, Kleinst en Klein Waterhoen, Porseleinhoen, Geoorde fuut, Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, Wespandief, Kwartel en Waterral. In winter- en trektijd wordt het gebied bevolkt door vele soorten steltlopers en eenden. Het gebied is bekend als pleisterplaats voor doortrekkende Kraanvogels terwijl in de winterperiode ca. 3.000 Rietganzen de Grootte Peel als overwinteringsgebied gebruiken.

Aangewezen habitattypen en -soorten en bijbehorende instandhoudingsdoelen

De Grootte Peel is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen zoals opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG:

- H4030 Droge heiden: behoud oppervlakte en kwaliteit.
- H7120 Herstellende hoogvenen: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

De Grootte Peel is aangewezen voor de volgende soorten zoals opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

- A119 Porseleinhoen: uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
- A127 Kraanvogel: behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
- A272 Blauwborst: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 200 paren.

Verder is de Grootte Peel aangewezen voor de volgende andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen biedt in hun trekzones (artikel 4.2):

- A004 Dodaars: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
- A008 Geoorde Fuut: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
- A039 Taigarietgans: behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
- A039 Toendrarietgans: behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
- A041 Kolgans: behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
- A276 Roodborsttapuit: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 80 paren.

Beschermd Natuurmonument

Het voormalig Beschermd Natuurmonument en staatsnatuurmonument Grootte Peel valt in het geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Grootte Peel. Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de benoemde natuurmonumenten. Het Beschermd Natuurmonument Grootte Peel is aangewezen op 13 november 1990 (NMF-90-8848; Stcrt. 1990, nr. 235). Het Staatsnatuurmonument Grootte Peel is aangewezen op 13 november 1990 (NMF-90-8858; Stcrt. 1990, nr. 235).

3.3.2. Gebiedsbeschrijving Sarsven en De Banen

Natura 2000 Landschap	: <i>Hogere zandgronden</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn</i>
Gemeente	: <i>Nederweert</i>
Oppervlakte	: <i>circa 156 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

Bij brief van 19 mei 2003 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het natuurgebied Sarsven en De Banen aangemeld bij de Europese Commissie als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG. Het besluit Natura 2000-gebied Sarsven en De Banen, inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG, is per 4 juni 2013 definitief geworden.

Het Sarsven en De Banen zijn twee naast elkaar gelegen heidevennen (Peelrestanten). Op bepaalde plekken komen in mozaïek gemeenschappen voor van zeer zwak en zwak gebufferde wateren. In deze vennen komt plaatselijk de Drijvende waterweegbree voor en er groeien bijzondere kranswiervegetaties. De vennen worden deels gevoed met kwelwater uit omliggende hogere gronden. Het gebied is gelegen in één van de laagtes die worden aangetroffen in de voedselarme zandafzettingen van het Midenterras van de Maas. Plaatselijk komen veenbodems voor, variërend in diepte. Het gebied als geheel bestaat naast deze vennen uit wilgen- en gagelstruweel, elzen- en berkenbroekbos en zowel nattere als drogere graslanden. De kern van het Natura 2000-gebied bestaat uit de Banen, het grootste en best ontwikkelde, voedselarm ven. Westelijk hiervan ligt het Sarsven en zuidwestelijk daarvan de vennen van de Schoorkuilen. Rondom de vennen liggen vochtige broekbossen. Het Vlakwater ten zuidoosten van de Banen bestaat uit een restant Elzenbroekbos.

Aangewezen habitattypen en -soorten met bijbehorende instandhoudingsdoelen

Sarsven en De Banen is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen zoals opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG:

- H3110 Zeer zwak gebufferde vennen: uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
- H3130 Zwakgebufferde vennen: uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
- H3140 Kranswierwateren: uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Sarsven en De Banen is aangewezen voor de volgende soort zoals opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

- H1831 Drijvende waterweegbree: uitbreiding omvang en behoud kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.

Beschermd Natuurmonument

Het voormalig Beschermd Natuurmonument Sarsven en Den Banen met een omvang van ongeveer 110 ha valt in het geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Sarsven en De Banen. Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van het natuurmonument. Het Beschermd Natuurmonument Sarsven en De Banen is aangewezen op 8 mei 1979 (NLB/N-34832; Stcrt. 1979, nr. 112).

3.3.3. Gebiedsbeschrijving Leudal

Natura 2000 Landschap	: <i>Beekdalen</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn</i>
Gemeente	: <i>Leudal</i>
Oppervlakte	: <i>circa 315 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

Bij brief van 19 mei 2003 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het natuurgebied Leudal aangemeld bij de Europese Commissie als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG. Het besluit Natura 2000-gebied Leudal, inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG, is per 7 mei 2013 definitief geworden.

Het Leudal omvat de dalen van een aantal beken die vanuit de Roerdalslenk naar het dal van de Maas stromen. Door het hoogteverschil zijn de beken diep ingesneden en is de stroomsnelheid van het water vrij groot. De kern van het beekdal wordt gevormd door twee meanderende beken, de Zelsterbeek of Roggelsebeek en de Leubeek of Tungalroysebeek. Met name de Zelsterbeek is voor een groot deel aan kanalisatie ontkomen, ditzelfde geldt voor het stroomafwaartse deel van de Leubeek. De genormaliseerde trajecten van beide beken zijn in 2000 weer meanderend gemaakt. De vegetatie rondom de beken is zeer gevarieerd. De afgesneden meanders van de beken herbergen soortenrijke moerasvegetaties. Ten oosten van het klooster liggen veldrusschraallanden. De natte tot vochtige bossen behoren tot het elzenbos, vogelkers-essenbos en haagbeukenbos. Lokaal komen gagelstruwelen en berkenbroekbossen voor. Hoger op de gradiënt, op de flanken van de beekdalen, bestaan de bossen uit eiken-beukenbossen, eiken-berkenbossen en naaldbossen. Plaatselijk komen matig voedselrijke tot voedselrijke graslanden voor en zijn enkele heideterreintjes aanwezig.

Aangewezen habitattypen en -soorten met bijbehorende instandhoudingsdoelen

Leudal is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen zoals opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire typen zijn aangeduid met een sterretje (*):

- H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden): uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit Eiken-haagbeukenbossen.
- H91E0C *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Leudal is aangewezen voor de volgende soort zoals opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

- H1337 Bever: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

3.3.4. Gebiedsbeschrijving Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Natura 2000 Landschap	: Hogere zandgronden
Status	: Vogel- en Habitatrichtlijn
Gemeente	: Cranendonck, Nederweert, Someren en Weert
Oppervlakte	: circa 3.164 ha.

Gebiedsbeschrijving

Bij brief van 19 mei 2003 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de natuurgebieden Weerterbos en Ringselven en Kruispeel aangemeld bij de Europese Commissie als Speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Pb L 206).

Bij besluit van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van 24 maart 2000, kenmerk NBLF 944095 is het natuurgebied Weerter- en Budelerbergen aangewezen als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste lid, van de Vogelrichtlijn, richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (Pb L 103).

Het besluit Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG en Vogelrichtlijn 2009/147/EG, is per 4 juni 2013 definitief geworden.

Dit gebied bestaat uit de deelgebieden Weerterbos, Ringselven en Kruispeel (Habitatrichtlijngebied) en de Hugterheide en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied). Het Weerterbos is een oud bosgebied. Daarvoor was het een moerasgebied omgeven door heide en moeras. Het wordt gekenmerkt door een gecompliceerde bodemopbouw met leemarm en lemig dekzand en lokale veenontwikkeling. Soortenarme dennenaanplanten bepalen tegenwoordig in sterke mate het aanzien van het terrein. Op natte delen, in slenken en geïsoleerde laagtes staat relatief zuur berkenbroekbos. In deze laagten liggen vele watertjes en worden zwak gebufferde vennen hersteld. De Hugterheide ligt in Noord-Brabant en is een bosgebied dat voornamelijk bestaat uit grove dennen en is aangeplant op stuifzand. De stuifzanden zijn nog duidelijk te herkennen in het heuvelachtige terrein. De naastgelegen gebieden Hugterbroek en In den Vloed aan de Limburgse zijde bestaan uit moeras en bos. De Weerter- en Budelerbergen bestaan uit een aaneengesloten (naald)bosgebied met een centraal gelegen heide- en stuifzandterrein. Het Ringselven en de Kruispeel zijn gelegen aan weerszijden van de Zuid-Willemsvaart. Het Ringselven is een ven omgeven door moerasvegetaties. De Kruispeel bestaat uit berken- en elzenbroekbossen, met enkele vennen gelegen langs de Tungalroysche beek.

Aangewezen habitattypen en -soorten en bijbehorende instandhoudingdoelen

Weerterbos en Ringselven en Kruispeel zijn aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen zoals opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn aangeduid met een sterretje(*):

- H3130 Zwakgebufferde vennen: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- H7210 * Galigaanmoerassen: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- H91D0 * Hoogveenbossen: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Weerterbos en Ringselven en Kruispeel zijn aangewezen voor de volgende soorten zoals opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

- H1149 Kleine modderkruiper: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- H1166 Kamsalamander: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Weerter- en Budelerbergen is aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4 van Richtlijn 2009/147/EG:

- A224 Nachtzwaluw: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 18 paren.
- A246 Boomleeuwerik: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 55 paren.
- A276 Roodborsttapuit: behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

3.3.5. Gebiedsbeschrijving Abeek met aangrenzende moerasgebieden (BE)

Gebiedscode	: <i>BE-2200033</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn</i>
Land/regio	: <i>België</i>
Oppervlakte	: <i>circa 2.523 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

De Abeek is een typische laaglandbeek die niet door enkele puntbronnen maar door uitvloeiend grondwater langs haar hele loop gevoed wordt. Het brongebied ligt in de gemeente Meeuwen-Gruitrode en vervolgens stroomt de Abeek door Peer, Bocholt, Bree en Kinrooi om daarna in Nederland ter hoogte van Neer in de Maas uit te monden. De bovenloop is zeer intact gebleven. Hier heeft de beek zich diep ingesneden in het Kempisch Plateau en de ruimte gekregen om meanderend zich een weg stroomafwaarts te banen. Na de deelgemeente Reppel stroomt de Abeek in de Vlakte van Bocholt en is vanaf hier grotendeels recht getrokken en verlegd.

Van bron tot enkele km's voor Reppel behoort het gebied tot het Kempisch plateau of Limburgs hoogplateau. Het plateau helt licht en eerder gelijkmatig af van 80 m in het brongebied tot 45 m in Reppel. Het oorspronkelijk vlakke reliëf is getekend door insnijdingen van evenwijdig lopende consequente beken. De beken waaronder de Abeek vloeien in noordoostelijke richting. Ze snijdt vrij diep (5 tot 10 m) in het plateau. Nabij Reppel is er een vrij bruuske daling van meer dan 10 m (breuk van Rotem) naar de Vlakte van Bocholt. Op de plateaus is het landschap grotendeels open of geperceleerd half-open. In de valleien is het vooral een (ongeperceleerd) half-open landschap.

Fysisch milieu

Op geologisch vlak wordt het gebied vooral gedetermineerd door pleistocene grintafzettingen van de Maas (puinkegel). In een latere periode werd de vallei opgevuld met alluviale beekafzettingen en ontwikkelden er zich vooral belangrijke veenpartijen. Langs de beekvalleien vinden we vooral lemig-zanderige bodems. Ook zandbodems kunnen grote oppervlakten beslaan. De afzettingen hebben bijna allemaal een profiel. Bodems met een (matig) duidelijke podzolstructuur bedekken de grootste oppervlakte. Plaggenbodems komen ook regelmatig voor. Hydrografisch hoort de Abeekvallei tot het

Maasbekken. De Abeek is een laaglandbeek met een nog vrij natuurlijke loop. Ze is één van de zeldzame beken van Vlaanderen die haar goede structuur van bron tot monding behouden heeft. Meandering, holle oevers, talrijke natuurlijke kwelzones, wisselende bodemsubstraten zijn enkele van haar kwaliteiten. De kwaliteit van het water is matig goed tot goed. Het merendeel van de vallei heeft een niet tot een slechts lokaal verstoorde waterhuishouding.

Vegetaties

In de hieronder gegeven beschrijving wordt de nadruk gelegd op de vegetaties die volgens de Habitat Richtlijn (92/43/EEG) bescherming verdienen. De habitattypen die de EG als prioritair beschouwd, zijn daarom aangeduid met een *.

Het brongebied onderscheidt zich van de eigenlijke beekvallei ook op vegetatiekundig vlak door de aanwezigheid van een indrukwekkend landschap van uitgestrekte droge, vochtige en natte heiden, met vennen, stuifduinen en zelfs met enkele hoogveentjes.

Op verschillende plaatsen liggen er landduinen, een zeldzaam geworden milieu. Open pioniersvegetaties van het type Thero-Airion (habitatype) zijn relatief uitgestrekt. Droge heide (habitatype) heeft er de grootste bedekking. Ook grote oppervlakten natte heide te rekenen tot *Ericetum tetralicis* (habitatype) zijn aanwezig, die plaatselijk zeer goed zijn ontwikkeld (o.a. met Heidekartelblad, Liggende vleugeltjesbloem en Beenbreek). Deze natte heide bevat een mozaïek van veenslenken van het type *Rhynchosporion albae* (habitatype) met o.a. twee soorten snavelbiezen en zonedauw en Moeraswolfsklauw.

De vennen behoren er tot het oligotroof type (habitatype) met o.m. Klein blaasjeskruid, Duizendknoopfonteinkruid en Veelstengelige waterbies.

Op kleinere oppervlakte ontwikkelt zich hoogveen (Habitatype *) met o.a. Veenbes, Lavendelheide en Eenarig wollegras.

Tussen de heides in, komen kleine oppervlakten Gagel-Berken-struweel (*Betuletum pubescentis*) voor. Verder stroomafwaarts vormt de Abeek een uitgesproken beekdal.

Op de flanken vinden we plaatselijk ook droge heide. Ook oude Eiken-berkenbossen (habitatype) zijn hier te vinden. Dat vele van deze bossen een opener (heide)verleden gekend hebben, getuige het voorkomen van Blauwe bosbes en op enkele plaatsen Jeneverbes.

Vaak zijn de randen van de productiegroenlanden nog bloemrijk met o.a. Grasklokje, Kleine leeuwentaand en Knolboterbloem.

De middenloop van de vallei wordt vooral gekenmerkt door grondwater beïnvloede vegetaties. Deze kwelzones hebben de successie aanzienlijk vertraagd en zijn onmisbaar voor de aanwezige drijftillen (habitatype). Binnen de reeks drijftillen is er een duidelijke verschuiving van relatief zure en voedselarme drijftillen (in de bovenloop - vooral door meeuwen) naar meer mesotrofe milieus. Het zijn alle unieke en kwetsbare vegetaties. In de bovenloop domineren Snavelzegge, Zompzegge, Zwarte zegge en Wateraardbei. Meer stroomafwaarts duiken vooral meer Holpijp en Adderwortel op, terwijl Moerasstrepzaad, Waterdrieblad, Pluimzegge, Valse cyperzegge en Moerasvaren hun intrede doen. Een belangrijk deel van de gronden bestaat uit (verruigde) hooilanden. Getuigen van het hooilandverleden zijn de fragmenten van zuur laagveenmoeras type *Caricion curta-nigrae* (met o.m. Wateraardbei, Schildereprijs, Zeegroene muur en Sterzegge) en van blauwgrasland type *Molinion* met o.m. Pijpestrootje, Ruw walstro en Veldrus. Hoewel deze fragmenten bijna steeds nog aanwezig zijn, zijn de meeste van deze natte graslanden reeds geëvolueerd naar rietland, wilgenstruweel of elzenbos.

Wegens het achterwege blijven van bemesting en/of verdroging blijven de herstelkansen zeer reëel. Op enkele percelen komt nog een fraai ontwikkeld Blauwgrasland (habitatype) voor. Naast veel Moerasviooltje en Pijpestrootje groeien er ook zeldzame soorten als Klein glidkruid, Groengele en Late zegge.

De lichtjes minder natte graslanden kunnen tot het *Calthion palustris* en/of *Arrhenatherion* gerekend worden. Kenmerkende soorten zijn er Dotterbloem, Adderwortel, Wilde bertram, Tweerijige zegge en Bosbies. Draadrus en vooral Knolsteenbreek kunnen lokaal algemeen zijn.

Naast graslanden, drijftillen en ruigten beslaan broekbossen en beekbegeleidend loofbos het overige deel van de vallei. De natte bossen zijn in hoofdzaak te typeren als mesotroof tot eutroof elzenbroek (habitatype *) en Sporken-wilgenbroekstruweel (*Salicion cinereae*). Kenmerkende soorten zijn Elzenzegge, IJle zegge, Blauw glidkruid. Door de sterke kwel groeit hier ook veel Bittere veldkers en plaatselijk Paarbladig goudveil. Plaatselijk zijn er zeer waardenvolle overgangen van droge zandgrond naar mesotroof elzenbroek en beekbegeleidend bos over een oligotrofe fase van berk- en elzenbroek met vele veenmossen en Moerasviooltje.

De Abeek wordt over grote delen door een met het *Stellario-Carpinetum* (habitatype) en *Carici remotae-Fraxinetum* verwant type loofbos begeleid met voor de regio een aantal niet-alledaagse soorten. Een bijna alomtegenwoordige verschijning hier is Verspreidbladig goudveil. Geregeld groeit hier ook Reuzenzwenkgras. Ook Grote keverorchis en Veelbloemige salomonszegel werden er lokaal gevonden. Op een paar plaatsen groeit in de bosrand ook Wilde peer.

De meeste stilstaande wateren hebben geen bijzondere hoge natuurwaarde. Een aantal evolueren echter gunstig. Hier kan men soorten als Drijvend fonteinkruid, Grof hoornblad vinden. In één plas groeien kranwiervegetaties (habitatype). De regionale plantenatlas maakt op één plaats melding van Drijvende waterweegbree.

De begroeiingen in de Abeek zelf zijn binnen het interessegebied plaatselijk. Onder meer Drijvend fonteinkruid vormt er vegetaties. De databank van het Lisec maakt duidelijk dat in het onderzoeksgebied tijdens de periode 1972 - 1992 precies 346 hogere plantensoorten gevonden werden.

De plantengemeenschappen van natte heiden, laagvenen, natte graslanden en droge zure graslanden zijn zeer goed ontwikkeld. Ook de bosflora is goed vertegenwoordigd. Bij deze soorten zijn er 35 soorten die momenteel als bedreigd worden beschouwd.

Habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen:

- H4010: Vochtige heide
- H4030: Droge heide
- H7140: Overgangs- en trilveen
- H7150: Pioniervegetaties met snavelbiezen
- H9190: Oude eikenbossen
- H91E0: Vochtige alluviale bossen (prioritair habitatype)

Fauna

Systematisch onderzoek naar zoogdieren is nog niet verricht. O.m. leven er Ree en Buning.

Visdeskundigen benadrukken dat de Abeek door haar visfauna voor Vlaanderen een uitzonderlijke waarde heeft. Ze herbergt nog grote en evenwichtige populaties van o.a. Serpeling, Beekprik, Vetje en BERPJE.

Ook voor amfibieën en reptielen heeft het gebied een betekenis. Liefst vijf soorten die opgenomen werden in de Rode lijst komen in het gebied voor, met een concentratie in het brongebied : Heikikker, Rugstreeppad, Vinpootsalamander, Gladde slang * en Levendbarende hagedis.

Van de insectengroep werden vooral de dagvlinders en libellen reeds bestudeerd. De heideterreinen zijn zeer belangrijk voor vlinders met een kleine populatie van Veenhooibeestje (waarschijnlijk de laatste populatie van Vlaanderen) en grotere populaties van Heideblauwtje, Gentiaanblauwtje, Groentje en Bont dikkopje. In de middenstroom vliegt ook Bont dikkopje rond. In de Abeek kwam tot 1996 ook nog Zilveren maan voor. Met het verdwijnen van deze vliegplaats is deze soort in Vlaanderen uitgestorven. In 2004 werd terug een populatie Kleine parelmoervlinder waargenomen.

Het aantal soorten libellen bedraagt tegenwoordig 22. Vooral de middenstroom heeft een grote betekenis door het voorkomen van de kwetsbare soorten Bruine korenbout, Metaalglanslibel, Grote roodogjuffer, Weide- en Bosbeekjuffer. Van deze laatste is de populatiegrootte zeer hoog. Het brongebied was gekend van Gevlekte witsnuitlibel * , een inmiddels uit Vlaanderen verdwenen vensoort.

Sprinkhanen werden nog niet systematisch onderzocht. Toch duiden de waarnemingen ook hier reeds op het entomologisch belang van het gebied. Het brongebied is de enige Vlaamse vindplaats van de Zadelsprinkhaan. In de middenstroom zijn de grote populaties van Zompsprinkhaan en Boskrekel belangrijk.

De Abeekvallei is zonder twijfel één van de belangrijkste vogelgebieden van Vlaanderen. De broedvogelwaarnemingen voor de periode 1985 -1992 verzameld in databank bij Lisec geeft een soortenlijst van maar liefst 115 soorten broedvogels. Een recente kartering bevestigde dit.

Het militair domein vormt het enige levensgebied van Korhoen in Vlaanderen, voor Grauwe kiekendief* (onregelmatig) praktisch het enige. In het brongebied broeden ook nog Wespendif * , Bruine kiekendief * , Boomleeuwerik* , Blauwborst* , Dodaars, Fuut, Slobeend, Wintertaling, Kuifeend, Tafeleend, Havik, Grutto, Wulp, Tapuit, Rietzanger, Kleine karekiet. Tot eind jaren tachtig broedden er ook nog Roerdomp* , Duinpieper* , Grauwe klauwier* , Kuifleeuwerik en Paapje. Porseleinhoen* broedt er onregelmatig. Tijdens de trekperiode is het gebied belangrijk voor Kraanvogel* en Regenwulp. 's Winters pleisteren er o.a. Blauwe kiekendief * en Roerdomp* .

Ook het middenstreams gedeelte telt op avifaunistisch vlak goed mee. Het gebied werd opgenomen in het vogelrichtlijngebied dat specifiek ter bescherming van de laatste leefgebieden van Ortolaan* . IJsvogel* , Zwarte specht* , Blauwborst* , Wintertaling, Watersnip, Grote gele kwikstaart, Vuurgoudhaantje en Kruisbek broeden er ook. Soorten als Goudvink, Havik, Houtsnip, Appelvink en Zwarte specht* breiden zichtbaar uit. Men telde daarenboven hoge dichtheden van Spotvogel, Matkop en Wielewaal. Soorten met een * zijn opgenomen in Bijlage I van de Vogelrichtlijn 79/409/EEG.

Vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen:

- Zwarte specht
- IJsvogel
- Blauwborst
- Ortolaan

3.3.6. Gebiedsbeschrijving Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek (BE)

Gebiedscode	: <i>BE-2200037</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn</i>
Land/regio	: <i>België</i>
Oppervlakte	: <i>circa 645 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000 gebied Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek ligt in België, in het Vlaams gewest in de provincie Limburg op het grondgebied van de gemeenten Kinrooi, Maaseik, Dilsen-Stokkem, Maasmechelen en Lanaken. Dit Natura 2000 gebied bestaat uit 13 deelgebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 645 ha.

Het gebied bestaat uit een complex van hoofdzakelijk kleine nog zeer waardevolle hooilandpercelen, met ten noorden ervan een moerasgebied (Vijverboek). Het gebied Vijverbroek bevindt zich in het uiterste noordoosten van de Belgische provincie Limburg, zo'n 8 km ten noorden van Maaseik en wordt beheerd door Natuurpunt. Het is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Kessenich (B), Thorn (NL) en Neeritter (NL).

Door eeuwenlange verleggingen van de Maas is het buiten de invloedssfeer van de Maas komen te liggen en is de afgesloten Maasarm langzaam aan het verlanden. Het gebied bestaat uit elzenbroek, populieraanplantingen, wilgenstruweel, graslanden en ruigtes en nog een aantal resterende stukjes trilveen. De steilrand die het gebied ten westen, noorden en oosten omsluit, vormt de scheiding tussen het hoger gelegen laagterras van de Maas en de alluviale vlakte, waartoe het Vijverbroek behoort. Aan de zuidkant vormt de weg tussen Thorn en Kessenich de grens van het gebied.

Flora en fauna

Het landschappelijk waardevolste en ecologisch belangrijkste gebied in het sterk afgetakelde noordelijk Maasland is het 140 hectare grote Vijverbroek. Deze kwelzone is een oude Maasmeander gelegen aan de rand van het alluviale gebied. In een groot deel van het gebied heeft zich een venige bodem ontwikkeld. Op de natste delen komt een elzenbroekbos voor. Het meest waardevolle vegetatietype in het Vijverbroek betreft enkele plaatselijke drijftilgemeenschappen met soorten als Waterscheerling, Moerasvaren en Grote Boterbloem. De flora is erg soortenrijk, met veel verschillende soorten zeggen, Moerasvaren, Waterscheerling, Grote Boterbloem, Dotterbloem en Gele lis. Ook voor vogels is het gebied van belang, bedreigde soorten zoals Blauwborst, Nachtegaal, Wespendif, Boomvalk, Havik, Wielewaal en Sprinkhaanzanger komen er nog voor.

Wegens de aanwezigheid van drijftillen en elzenbroekbos op een venige bodem werd het Vijverbroek voorgedragen in het kader van de aanwijzing tot Habitatrichtlijngebied (Richtlijn 42/93/EEG). Tevens werd het opgenomen in de lijst van zones die een speciale bescherming verdienen voor het behoud van de vogelstand (Richtlijn 74/409/EEG) en werd als landschap beschermd.

Status Natura 2000

Voor aangewezen habitattypen en soorten zijn door de Belgische overheid nog geen instandhoudingsdoelen geformuleerd.

Gebiedscode: BE-2200037

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek heeft een totale omvang van 645 hectare. Het gebied ligt parallel aan het Nederlandse Natura 2000-gebied Grensmaas.

Habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen:

- H6510 Glanshaver- en vossenstaartheuvels
- H7140 Overgangs- en trilvenen
- H91E0 Vochtige alluviale bossen
- H91F0 Droge hardhoutoibossen

Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen:

- H1355 Otter
- H1166 Kamsalamander
- H1149 Kleine modderkruiper
- H1099 Rivierprik
- H1134 Bittervoorn

Van het gebied valt alleen het deelgebied Vijverbroek (140 ha) onder het vogelrichtlijngebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof (BE-2221314).

Vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen:

- A272: Blauwborst
- A072: Wespendif

3.3.7. Gebiedsbeschrijving Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof (BE)

Gebiedscode	:BE-2221314
Status	:Vogelrichtlijn
Land/regio	:België
Oppervlakte	:circa 13.125 ha.

Gebiedsbeschrijving

Het Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor broedvogels van bos, heide en vennen, en diverse doortrekkers en wintergasten. Het gebied bestaat uit landduinen, droge en vochtige heiden, moerassen, vijvers, houtwallen en loofbossen. In het gebied liggen oude grindgaten die zijn ingericht als natuurvriendelijke plassen.

Het Hamonterheide bestaat uit oude landduinen, heidevelden met vennen en naaldbos. Het Hageven bestaat uit droge en natte heide, vennen en rietland. Op enkele kleine plekken komt broekbos voor met wilgen en elzen. Het gebied Buitenheide wordt gedomineerd door akkers met sloten en bomerijen en vormt een geschikt terrein voor weidevogels.

De Stamprooierheide is een voormalig heide- en stuifzandgebied dat begin twintigste eeuw is beplant met grove dennen. Het gebied bestaat uit wilgenstruwelen, lage eikenbossen, open moerasvegetaties en daarnaast uit kleine heidevelden, natte hooilanden, weilanden en dennenbossen.

De Mariahof bestaat uit oude zwem- en visvijvers. In 1998 is het gebied heringericht als natuurgebied. Het gebied kenmerkt zich door het open water en de moerasvegetaties. De enigszins voedselrijke plassen worden omringd door zeggenvelden en rietvegetaties. Ook komen er nog restanten van natte heide vegetaties voor. Bij de vijvers van de Mariahof komen onder andere de Roerdomp, Zomertaling en IJsvogel voor, evenals diverse soorten libellen en vlinders.

Flora en fauna

De heide van het Hageven is grotendeels vergrast met grassen als Bochtige smele en Pijpenstrootje. De zandvlaktes zijn vastgelegd door Buntgras en Ruig haarmos. Door middel van beheermaatregelen worden er open zandvlaktes gecreëerd voor onder andere Graafwespen, Tapuit, Korstmossen en Zandloopkevers.

In de elzenbossen van de Stamprooierheide komen Elzenzegge, Kamvaren, Moerasvaren en Blauw glikkruid voor. In de naaldbossen broeden mezen, vinken en spechten. De moerasvegetaties bestaan onder andere uit Moerasviooltje, Wateraardbei, Waterdrieblad, Waternavel, Draadzegge, Gele lis en Grote boterbloem. Op de kleine heidevelden komen Kruidbrem, Klokjesgentiaan en Zandblauwtje voor. De plassen van de Mariahof bevatten goed ontwikkelde waterplantenvegetaties. Aanwezige soorten zijn Veenwortel, Pluimzegge, Stijve zegge, Snavelzegge, Hoge cyperzegge, Moeraszegge, Scherpe zegge, Witte waterlelie, Duizendknoopfontein en Haarfonteinkruid. De natte heidevegetaties bestaan uit Gewone dophei, Struikhei, Ronde zonnedauw, Moeraswolfsklauw, Pijpenstrootje en Wilde gagel.

Status Natura 2000

Voor aangewezen soorten zijn door de Belgische overheid nog geen instandhoudingsdoelen geformuleerd.

Het Natura 2000-gebied Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof heeft een totale omvang van 13125 hectare. Het gebied grenst in het noorden aan het Nederlandse Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide en de Plateaux en Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Het gebied overlapt voor een klein deel met de habitatrichtlijngebieden 'Hageven, met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen', 'Abeekvallei met aangrenzen moerasgebieden', 'Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek' en 'Itterbeek met Brand, Jagersborg, Schootsheide en Bergerven'.

Vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen:

- A229 IJsvogel (broedvogel)
- A222 Velduil (broedvogel)
- A021 Roerdomp (broedvogel)
- A224 Nachtzwaluw (broedvogel)
- A081 Bruine kiekendief (broedvogel)
- A236 Zwarte specht (broedvogel)
- A022 Woudaapje (broedvogel)
- A339 Grauwe klauwier (broedvogel)
- A246 Boomleeuwerik (broedvogel)
- A272 Blauwborst (broedvogel)
- A072 Wespndief (broedvogel)
- A094 Visarend (trekvoegel)
- A119 Porseleinhoen (trekvoegel)
- A192 Dougalis stern (trekvoegel)
- A037 Kleine zwaan (trekvoegel)

4. Overwegingen

4.1. Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het wijzigen en exploiteren van een geitenhouderij van Geitenfarm de Houtsberg B.V., gelegen aan de Houtsberg 11a te Nederweert-Eind. Er wordt vergunning gevraagd voor de situatie als weergegeven in tabel 1.

Type	Code Stal	Aantal dieren	Emissie (kg NH ₃ / dier / jaar)	Totaal (kg NH ₃ / jaar)
Opfokbokken	C2	40	0,8	32
Opfokgeiten	C2	590	0,8	472
Opfokgeiten en afmestlammeren	C3	300	0,2	60
Bokken	C1	45	1,9	85,5
Melkgeiten	C1	1.407	1,9	2.673,3
			Totaal	3.322,8

Tabel 1 aangevraagde situatie, alsmede de situatie met de laagst toegestane ammoniakdepositie sinds 7 december 2004

De 'Code Stal' in tabel 1 en volgende betreft de code zoals opgenomen in de bijlage behorende bij de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2013, nr. 35932 (31 december 2013) en de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2014, nr. 25403 (10 september 2014).

4.2. Habitatrictlijngebieden

De Habitatrictlijngebieden "Grote Peel", "Sarsven en de Banen", "Leudal", "Weerter en Budelerbergen & Ringselven" zijn op 7 december 2004 aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn en tevens op de lijst van gebieden van communautair belang geplaatst. Op grond van artikel 19kd, derde lid, van de Nbw 1998 is de referentiedatum met betrekking tot stikstofdepositie op voornoemde gebieden 7 december 2004.

4.2.1. Uitgangssituatie Habitatrictlijngebieden

"Grote Peel", "Sarsven en de Banen", "Leudal" en "Weerter en Budelerbergen & Ringselven"

Op 7 december 2004 vigeerde voor de inrichting van de aanvrager de vergunning verleend onder de Wet milieubeheer bij besluit van 18 juli 2001 en de op 21 maart 2002 gedane melding op grond van artikel 8.19 van de Wet Milieubeheer. Sinds 7 december 2004 is voor de inrichting van de aanvrager bij of krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een vervangende vergunning verleend in verband met een activiteit die minder ammoniakemissie tot gevolg heeft. De situatie met de laagst toegestane ammoniakemissie vloeit voort uit de bij besluit van 13 maart 2013 onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht verleende omgevingsvergunning. Deze situatie, als weergegeven in tabel 1, geldt als referentiesituatie.

4.3. Vogelrichtlijngebieden

Het Vogelrichtlijngebied 'Grote Peel' is op 29 oktober 1986 en het Vogelrichtlijngebied 'Weerter- en Budelerbergen & Ringselven' is op 24 maart 2000 (voorlopig) aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn. Op grond van artikel 19kd, derde lid, van de Nbw 1998 alsmede de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 7 september 2011 (zaaknummer 201003301/1/R2), gelden als referentiedata met betrekking tot stikstofdepositie op voornoemde gebieden 10 juni 1994 en 24 maart 2000.

Voor zover de aanvraag voorziet in stikstofdepositie op de Vogelrichtlijngebieden "Grote Peel" en "Weerter- en Budelerbergen & Ringselven" is hiervoor vastgesteld dat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 19kd van de Nbw 1998. Gelet op deze omstandigheid wordt de aanvraag in zoverre afgehandeld met inachtneming van de door ons college op 27 november 2012 vastgestelde Beleidslijn "Toetsing stikstofdepositie bij Limburgse Vogelrichtlijngebieden". Deze beleidslijn maakt als bijlage 2 onderdeel uit van dit besluit.

4.3.1. Uitgangssituaties Vogelrichtlijngebieden "Grote Peel" en "Weerter en Budelerbergen & Ringselven"

Op 10 juni 1994 vigeerde voor de inrichting van de aanvrager de vergunning verleend onder de Hinderwet bij besluit van 17 augustus 1993. Sinds 10 juni 1994 is voor de inrichting van de aanvrager bij of krachtens de Wet milieubeheer en/of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een vervangende vergunning verleend in verband met een activiteit die minder ammoniakemissie tot gevolg heeft. De situatie met de laagst toegestane ammoniakemissie vloeit voort uit de bij besluit van 20 september 1994 onder de Wet milieubeheer verleende vergunning. Deze situatie, als weergegeven in tabel 2, geldt als referentiesituatie.

Type	Code Stal	Aantal dieren	Emissie (kg NH ₃ / dier / jaar)	Totaal (kg NH ₃ / jaar)
Melkgeiten	C 1	589	1,9	1119,1
Melkkoeien	A 1.100.1	8	9,5	76
Jongvee	A 3	17	3,9	66,3
Vleesvarkens	D 3.100.1	480	2,5	1200
			Totaal	2.461,4

Tabel 2 situatie met de laagst toegestane ammoniakemissie na 10 juni 1994

De situatie op 24 maart 2000 was volgens de op die datum voor de inrichting van de aanvrager vigerende vergunning zoals verleend onder de Hinderwet bij besluit van 8 december 1997, als weergegeven in tabel 3.

Type	Code Stal	Aantal dieren	Emissie (kg NH ₃ / dier / jaar)	Totaal (kg NH ₃ / jaar)
Vleesvarkens	D 3.1.1	480	3	1.440
Jongvee	A 3	4	3,9	15,6
Melkgeiten	C 1	641	1,9	1.217,9
Opfokgeiten	C 2	590	0,8	472
Lammeren	C 3	360	0,2	72
Bokken	C 1	5	1,9	9,5
			Totaal	3.227

Tabel 3 situatie op 24 maart 2000

Op 7 december 2004 was de situatie volgens de op die datum voor de inrichting van de aanvrager vigerende vergunning zoals verleend onder de Wet milieubeheer, bij besluit van 18 juli 2001, in combinatie met de gedane melding ingevolge artikel 8.19 Wet Milieubeheer op 25 april 2002, als weergegeven in tabel 4.

Type	Code Stal	Aantal dieren	Emissie (kg NH ₃ / dier / jaar)	Totaal (kg NH ₃ / jaar)
Opfokbokken	C2	630	0,8	504
Opfoklammeren	C3	360	0,2	72
Melkgeiten/Fokbokken	C1	1452	1,9	2.758,8
			Totaal	3.334,8

Tabel 4 situatie op 7 december 2004

Vastgesteld dient te worden dat de aanvraag voorziet in een toename van stikstofdepositie op de Vogelrichtlijngebieden "Grote Peel" en "Weerter en Budelerbergen & Ringselven" ten opzichte van de laagst vergunde situatie sinds 10 juni 1994 en op 24 maart 2000, voor de inrichting van de aanvrager vigerende vergunning verleend onder de Wet milieubeheer en de Hinderwet, maar niet ten opzichte van de op 7 december 2004 voor deze inrichting vigerende vergunning verleend onder de Wet milieubeheer. Mede gezien de bij de aanvraag behorende passende beoordeling en de daarin betrokken Beleidslijn "Toetsing stikstofdepositie bij Limburgse Vogelrichtlijngebieden", kan de situatie op 7 december 2004 als referentiesituatie worden genomen en bestaat de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van voornoemde Vogelrichtlijngebieden niet zullen worden aangetast.

4.4. Buitenlandse gebieden

Zoals in paragraaf 3.2 nader is toegelicht, dient in voorkomend geval dat een project op Nederlands grondgebied negatieve effecten kan hebben op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden te worden beoordeeld of vergunningverlening in overeenstemming is met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn.

Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn bepaalt dat voor elk plan of project dat significante effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied een passende beoordeling moet worden gemaakt en slechts toestemming voor het plan of project wordt gegeven wanneer de zekerheid is verkregen dat het de natuurlijke kenmerken niet zal aantasten.

Voor zover een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied niet voorziet in een toename van stikstofdepositie op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden ten opzichte van de laagst toegestane ammoniak/NO_x-emissie op grond van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht op of na de daarvoor geldende referentiedatum/referentiedata (=referentiesituatie), dan kan er mede gezien de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vanuit worden gegaan dat significante negatieve effecten in zoverre zijn uitgesloten. Alsdan verplicht artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn niet tot het maken van een passende beoordeling en verzet deze bepaling zich niet tegen vergunningverlening voor het betreffende project. In voorkomend geval dat een vergunningaanvraag voor een zodanig project ten opzichte van voornoemde referentiesituatie (wel) voorziet in een toename van stikstofdepositie op één of meer buitenlandse Natura 2000-gebieden), is het antwoord op de vraag of het aangevraagde project in zoverre significante effecten op deze gebieden kán hebben afhankelijk van de toetsingsmethode die wordt gehanteerd. Verwezen wordt in dit verband naar het gestelde onder 3.2, waarbij uitvoerig is ingegaan op de Nederlandse en relevante buitenlandse toetsingsmethode voor de beoordeling van effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

De Belgische Habitatrichtlijngebieden "Abeek met aangrenzende Moerasgebieden" en "Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek" zijn op 7 december 2004 als zodanig (voorlopig) aangewezen, dan wel op 7 december 2004 op de lijst van gebieden van communautair belang ter uitvoering van de Habitatrichtlijn geplaatst. Voor zover de aanvraag voorziet in een toename van stikstofdepositie op voornoemde Belgische Habitatrichtlijngebieden, geldt 7 december 2004 als referentiedatum. In aansluiting op de uitspraak door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 7 september 2011, geldt voor het Belgische Vogelrichtlijngebied "Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof" het volgende. Is het betreffende Vogelrichtlijngebied op de lijst van gebieden van communautair belang geplaatst dan wel is de (voorlopige) aanwijzing van het gebied van kracht geworden vóór 7 december 2004, dan geldt de desbetreffende datum als referentiedatum. Dit laatste lijdt slechts uitzondering indien het betreffende Vogelrichtlijngebied op de lijst van gebieden van communautair belang is geplaatst dan wel (voorlopig) is aangewezen vóór 10 juni 1994 (de datum waarop de omzettingstermijn van de Habitatrichtlijn is afgelopen). Is dat het geval, dan dient voor het betreffende Vogelrichtlijngebied 10 juni 1994 als referentiedatum te worden aangehouden.

De aanvraag voorziet in een toename van stikstofdepositie op de Vlaamse Natura 2000-gebieden "Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof", "Abeek met aangrenzende moerasgebieden" en "Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek". Nu in voornoemde Natura 2000-gebieden sprake is van een overbelaste situatie en daarbinnen de habitattypen 3110 en 3130 niet voorkomen of ten doel zijn gesteld, dient in eerste aanleg te worden bezien of het aangevraagde project leidt tot een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar). De door het aangevraagde project veroorzaakte stikstofdepositie op voornoemde Natura 2000-gebieden bedraagt ten hoogste 0,5 mol/ha/jaar oftewel minder dan 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar).

Op basis van de Vlaamse toetsingsmethode voor de beoordeling van effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, kan er bijgevolg vanuit worden gegaan dat significante negatieve effecten op voornoemde Natura 2000-gebieden in zoverre zijn uitgesloten. Overigens zullen de vergunningaanvraag (inclusief alle relevante bijbehorende stukken) en het voorliggende ontwerpbesluit aan de Vlaamse autoriteiten worden toegezonden.

4.5. Effecten op de beschermde natuurgebieden

De inrichting ligt nabij onderstaande beschermde gebieden:

Naam gebied	Afstand in km
Nederland	
Groote Peel	7,9
Sarsven en de Banen	0,9
Leudal	7,5
Weerter en Budelerbergen & Ringselven (HR 2004)	9,0
Weerter en Budelerbergen & Ringselven (VR 2000)	9,7
België	
Abeek met aangrenzende moerasgebieden	9,3
Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek	9,8
Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof	9,3

Tabel 5 afstand tot de beschermde gebieden

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt getoetst of het project/handeling, gelet op de instandhoudingsdoelstelling(en), de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen. Zure depositie leidt in voedselarme milieus, zoals die aanwezig zijn in de nabij gelegen natuurgebieden, tot verrijking van het milieu (vermesting). Tevens neemt de zuurgraad toe (verzuring). Deze processen hebben een negatieve invloed op de natuurwaarden.

Het verspreidingsmodel AAgro-Stacks behorend bij het door ons gehanteerde vergunningenbeleid, waarmee de stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden kan worden berekend, houdt rekening met de feitelijke omstandigheden van de veehouderijbedrijven en de windrichting.

Door de invoer van de feitelijke gegevens van de gebouwen (stallen), zoals onder andere staltype, gebouwhoogte, uittreedsnelheid en het aantal dieren, kan het rekenmodel een (relatief) nauwkeurige weergave maken van de stikstofdepositie op de nabij gelegen natuur. Dit rekenmodel achten wij wetenschappelijk gezien op dit moment het beste en meest nauwkeurig.

Om een goed beeld te krijgen van de depositie op de beschermde Natura 2000-gebieden is, gebruikmakend van het computermodel AAgro-Stacks, de depositie berekend op verschillende punten. Het dichtstbijzijnde punt per gebied hebben wij overgenomen in tabel 6 (zie ook bijlage 1). Weergegeven is de depositie in de bestaande en aangevraagde situatie.

Naam	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie uitgangssituatie (mol N / ha / jaar)	Depositie aangevraagde situatie (mol N / ha / jaar)	Afname
Groote Peel (HR 2004)	184.056	370.849	0,9	0,9	0
Groote Peel (VR 2004)	184.056	370.849	0,9	0,9	0
Sarsven en de Banen	184.385	363.698	29,9	29,9	0
Leudal	191.393	361.518	0,7	0,7	0
Weerter en Budelerbergen & Ringselven (HR 2004)	176.623	367.943	0,6	0,6	0
Weerter en Budelerbergen & Ringselven (VR 2004)	174.490	364.654	0,3	0,3	0

Tabel 6 depositie op de beschermde Nederlandse gebieden

Uit de berekeningen blijkt dat de stikstofdepositie als gevolg van de aangevraagde situatie in voornoemde Nederlandse beschermde gebieden niet significant toeneemt.

De effecten van de door het aangevraagde project veroorzaakte stikstofdepositie op voornoemde Vlaamse Natura 2000-gebieden zijn beoordeeld overeenkomstig de Vlaamse toetsingsmethode voor het bepalen van de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Op basis van deze beoordeling en de afstemming die heeft plaatsgevonden met de Vlaamse overheid, kan er vanuit worden gegaan dat significante negatieve effecten op voornoemde Vlaamse Natura 2000-gebieden als gevolg van de door het aangevraagde project veroorzaakte stikstofdepositie zijn uitgesloten.

Uit de aanvraag blijkt verder dat er geen andere - niet aan stikstofdepositie gerelateerde - negatieve effecten (zoals geluid, trillingen, licht, grondwaterstand-/grondwaterkwaliteitveranderingen etc.) te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van voornoemde beschermde gebieden kunnen aantasten.

4.6. Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat gelet op de instandhoudingdoelstellingen onderhavige door Geitenfarm de Houtsberg B.V. te Nederweert-Eind aangevraagde activiteiten geen (significante) negatieve effecten zullen veroorzaken op de betrokken Nederlandse Natura 2000-gebieden "Groote Peel", "Weerter- en Budelerbergen & Ringselven", "Sarsven en de Banen" en "Leudal" en op de betrokken Belgische Natura 2000-gebieden "Abeek met aangrenzende moerasgebieden", "Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek" en "Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierheide en Mariahof". Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis zullen geen negatieve gevolgen ondervinden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

5. Besluit

Gelet op het bepaalde in de Natuurbeschermingswet 1998, de Habitatrichtlijn en voorgaande overwegingen, besluiten wij

1. aan Geitenfarm de Houtsberg B.V. een vergunning krachtens artikel 19d van de Nbw 1998 te verlenen voor het in de nabijheid van de Natura 2000-gebieden "Groote Peel", Sarsven en de Banen", "Leudal" en "Weerter en Budelerbergen & Ringselven" wijzigen en exploiteren van een geitenhouderij zoals aangevraagd d.d. 3 december 2014 met kenmerk 2014-1308 aan de Houtsberg 11a te Nederweert-Eind;
2. aan de vergunning de beperkingen te stellen en voorschriften te verbinden, zoals opgenomen onder hoofdstuk 7;
3. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 4 december 2014, aangevuld op 11 februari 2015 en 12 februari 2015, 9 april 2015 en 24 april 2015, deel uitmaken van deze vergunning, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

6. Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u, tegen betaling van de verschuldigde griffierechten, beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd een beroepschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het beroepschrift moet worden ondertekend en ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de datum; een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht alsmede de redenen van het beroep (motivering). Het beroepschrift moet worden gericht aan: Raad van State; Afdeling bestuursrechtspraak; Postbus 20019; 2500 EA Den Haag. Als u een beroepschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de internetpagina van de Raad van State, www.raadvanstate.nl. Klik op 'ONZE WERKWIJZE'. Klik op 'Bestuursrechtspraak'.

Gedeputeerde Limburg
namens deze

Clustermanager Vergunningen

7. Voorschriften

Aan deze vergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

- De vergunning heeft betrekking op het houden van de dieren aantallen op de stalssystemen aan de Houtsberg 11a te Nederweert-Eind zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Type	Code stal	Aantal dieren
Opfokbokken	C2	40
Opfokgeiten	C2	590
Opfokgeiten en afmestlammeren	C3	300
Bokken	C1	45
Melkgeiten	C1	1.407

De 'Code Stal' in tabel 1 en volgende betreft de code zoals opgenomen in de bijlage behorende bij de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2013, nr. 35932 (31 december 2013) en de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2014, nr. 25403 (10 september 2014).

- De vergunning heeft betrekking op de emissie van 3.322,8 kg NH₃ / jaar, resulterend in een stikstofdepositie op de beschermde natuurgebieden zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Naam	X-coördinaat	Y-coördinaat	Depositie (mol N / ha / jaar)
Groote Peel (HR 2004)	184.056	370.849	0,9
Groote Peel (VR 2004)	184.056	370.849	0,9
Sarsven en de Banen	184.385	363.698	29,9
Leudal	191.393	361.518	0,7
Weerter en Budelerbergen & Ringselven (HR 2004)	176.623	367.943	0,6
Weerter en Budelerbergen & Ringselven (VR 2004)	174.490	364.654	0,3

8. Afschriften

Een afschrift van dit besluit hebben wij verzonden aan:

- Geitenfarm de Houtsberg B.V., Houtsberg 11, 6034 ST te Nederweert-Eind, als besluit op de aanvraag;
- Bergs Advies, Leveroyseweg 9a, 6093 NE te Heythuysen, ter kennisname;
- Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nederweert, Postbus 2728, 6030 AA te Nederweert, ter kennisname;
- Ministerie van Economische Zaken, DG Natuur en Regio, Directie PD Natura 2000, Postbus 20401, 2500 EK te Den Haag, ter kennisname;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant, p.a. Omgevingsdienst Brabant-Noord, t.a.v. Groene Wetten Vergunningverlening, Postbus 88, 5430 AB te Cuijk;
- Vlaamse Overheid, Vlaams Administratief Centrum, Koningin Astridlaan 50, Afdeling Agentschap voor Natuur en Bos, busnummer 5, 3500 Hasselt België, ter kennisname.

Bijlage 1 - Ligging bedrijf en natuurgebieden

Legenda

- Bedrijf
- Rand natuurgebied
- Rijts grens
- Provinciegrens
- Bescherm d natuurnumment
- Vogelrichtlijngebied
- Habitatrichtlijngebied
- Vogel- en habitatrichtlijngebied
- Bescherm d natuurnumment en bescherm d natuurnumment
- Bescherm d natuurnumment
- Vogel- en habitatrichtlijngebied en bescherm d natuurnumment
- Bescherm d natuurnumment en bescherm d natuurnumment
- Bescherm d natuurnumment
- Bescherm d natuurnumment
- Bescherm d natuurnumment

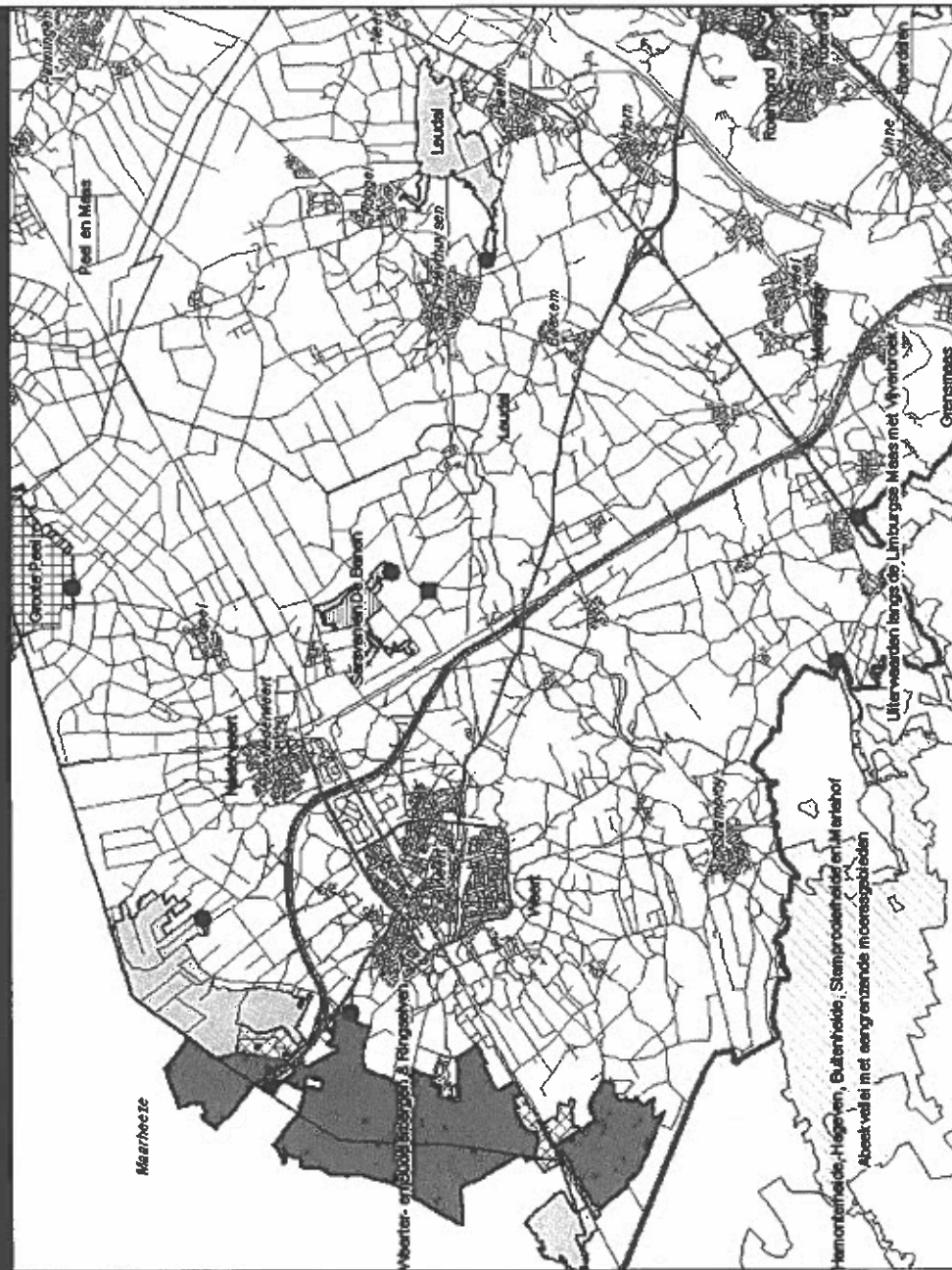

 schaal: 1:125.000

 Datum: 30-04-2015

 Provincie Limburg, afdeling Geocoördinatie en Verspreidingsonderzoek

 Postbus 1000, 6500 CB Maastricht

Bijlage 2

Toetsing stikstofdepositie bij Limburgse vogelrichtlijngebieden

Toetsing stikstofdepositie bij Limburgse vogelrichtlijngebieden

Provincie Limburg 2012

Versiebeheer: versie p1.0

Datum: 27 november 2012

Disclaimer: Dit rapport is uitsluitend bedoeld als hulpmiddel bij het toetsen van stikstofdepositie in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bij

Deel 1: Beschrijving en onderbouwing toetsing

1. Algemene informatie

Deze notitie is gemaakt als beleidsuitwerking van het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg die gebruikt kan worden bij toetsing van stikstofdepositie en de effecten hiervan op Limburgse Vogelrichtlijngebieden. Tevens kan deze notitie gehanteerd worden als bouwsteen, indien een passende beoordeling is vereist vanwege het veroorzaken van stikstofdepositie op één of meer Limburgse Vogelrichtlijngebieden.

De notitie geeft per soort aan of en hoe getoetst moet worden en of er mitigerende maatregelen, zoals saldering, nodig zijn. Deze informatie kan worden gehanteerd bij het aanvragen en beoordelen van aanvragen om een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en een omgevingsvergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waarbij de natuurtoestemming aanhaakt.

Hieronder wordt eerst besproken welke relatie er is tussen vogels en de stikstofdepositie en volgt algemene informatie over stikstofdepositie. Uiteindelijk wordt er per soort aangegeven of en hoe gesaldeerd moet worden, als er niet op andere wijze wordt gemitigeerd.

2. Nuancering gevoeligheid leefgebied

Het staat niet ter discussie dat sommige vogelsoorten gevoelig kunnen zijn voor stikstofdepositie in hun leefgebied. Het is echter van belang te beseffen dat de relatie tussen depositie en de kwaliteit van een gebied voor de soort, veel minder direct is dan de relatie tussen een habitatype en stikstofdepositie. De reactiesnelheid van het leefgebied op wijzigingen in de depositie en daarmee op de populatie zijn ook traag. Kleine wijzigingen in de depositie zijn niet direct merkbaar maar hebben vaak langere tijd nodig om als effect zichtbaar te worden. Tevens worden op dit moment door het beheer van de terreinen de effecten van stikstofdepositie geheel of grotendeels weggenomen.

Het aanwijzingsbesluit geeft aan welke instandhoudingsdoelstellingen voor de vogelsoorten voor het betreffende Vogelrichtlijngebied worden nagestreefd. Deze zijn geformuleerd als doelstelling voor het leefgebied *"behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor x*

In veel gevallen blijkt dat deze instandhoudingsdoelen gehaald worden ondanks dat de kritische depositiewaarde voor het leefgebied wordt overschreden. Het overschrijden van deze waarden kan dus –in theorie- wel invloed hebben op de populatiegrootte, maar de doelstellingen voor het betreffende vogelrichtlijngebied zijn meestal zodanig dat ondanks dat de populatie kleiner is dan deze in theorie zou kunnen zijn, de doelen toch gehaald worden. Hierbij moet worden opgemerkt dat er binnen Natura 2000 gebieden ook keuzen gemaakt zijn. Soorten kunnen elkaar qua leefgebied uitsluiten, dus de doelstellingen zijn tot op zekere hoogte ook het resultaat van een afweging tussen belangen van verschillende soorten¹. Ook kan beheer van het terrein de geschiktheid voor de soort garanderen, ondanks dat de kritische depositiewaarde wordt overschreden. Feitelijk is dit een soort mitigatie (feitelijk "passende maatregelen") door beheersmaatregelen. Hiermee is dus aangetoond dat het niet noodzakelijk is om de kritische depositiewaarde te behalen om toch de instandhoudingsdoelstellingen uit de aanwijzingsbestuiter² te halen.

Bij vogelsoorten is een aantal andere factoren die de geschiktheid van een leefgebied bepalen minstens zo belangrijk. Vaak hebben deze ook een veel grotere en directere impact op de kwaliteit van het leefgebied. Te denken valt bijvoorbeeld aan verstoring door recreatie (loslopende honden) tijdens het broedseizoen. Andere belangrijke factoren zijn de klimatologische omstandigheden. Droogte of strenge winters kunnen een directe weerslag hebben op het aantal broedparen dat in een gebied wordt aangeetroffen en in sommige gevallen nog jaren zichtbaar blijven in de populatieomvang, terwijl de kwaliteit van het leefgebied niet veranderd is.

Soms ziet een beheerder zich ook gesteld voor beheerskeuzes die op korte termijn wellicht tijdelijk ongunstige gevolgen hebben voor vogelsoorten, maar die het leefgebied op langere termijn wel op orde houden. Dit kan schommelingen in de aantallen teweegbrengen.

Tot slot vermelden we dat het vaak gaat om trekkende vogelsoorten, waardoor aantallen ook afhankelijk zijn van situaties in andere gebieden, ook in het buitenland, waar geen invloed op uit te oefenen is.

Al deze zaken kunnen er voor zorgen dat binnen een Vogelrichtlijngebied de kwaliteit van het leefgebied voldoende op orde is om de benodigde aantallen te halen, maar dat er toch wisselende aantallen vogels voorkomen. Dit benadrukt het belang om niet alleen naar de aantallen te kijken maar ook vooral of er voldoende geschikt leefgebied voorhanden is om de benodigde aantallen te kunnen 'huisvesten'.

Dit laatste blijkt in alle Limburgse Vogelrichtlijngebieden het geval te zijn. Dit valt af te leiden uit tellingen. Er zijn over het algemeen voor alle soorten (recente) jaren geweest dat de gewenste aantallen gehaald worden. Als er vanuit gegaan kan worden dat voor de soorten de (milieu)omstandigheden niet significant verslechterd zijn sinds deze jaren kan dus worden gesteld dat

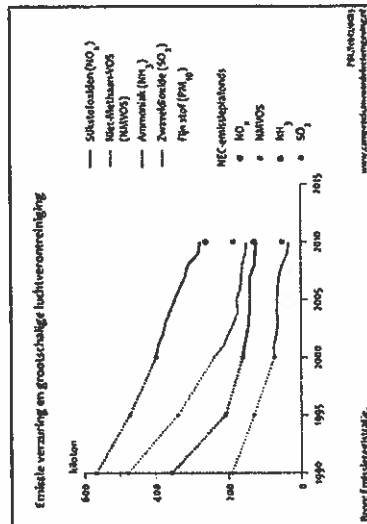
aan het verlate uit het aanwijzingsbesluit voldaan wordt. Om dit bijvend te garanderen dient er wel verzekerd te worden dat er geen significante verslechtering van het leefgebied door verhoging van de stikstofdepositie ontstaat. In een aantal gevallen zijn daarom mitigerende maatregelen, bijvoorbeeld in de vorm van saldering, noodzakelijk.

3. Trends stikstofdepositie

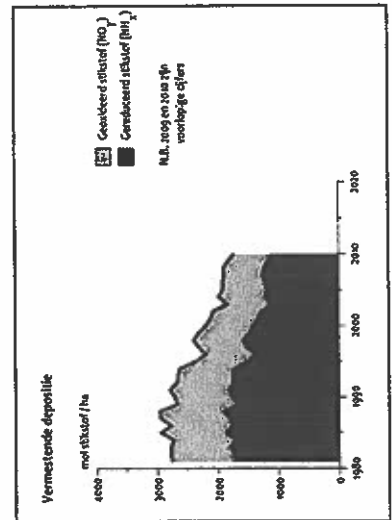
De landelijk gemiddelde depositie van verzurende stoffen is sinds 1981 gehalveerd. In het begin van de jaren tachtig bedroeg de zure depositie, gemiddeld over Nederland, nog 5.600 mol per hectare, in 2000 was dit al gedaald naar 3.300 en in 2010 naar 2.500 mol per hectare³.

De depositie van verzurende stoffen is de afgelopen dertig jaar vooral afgenomen door de sterke reductie van de uitstoot van zwaveloxide. De emissies van stikstofoxiden en ammoniak zijn minder sterk gedaald. Het relatieve belang van de stikstofverbindingen (ammoniak en stikstofoxiden) in de zuredepositie, is door deze ontwikkelingen toegenomen van 52% in 1981 naar 70% in 2010. (bron: Compendium voor de leefomgeving)

Er zijn geen redenen om aan te nemen dat in Noord- en Midden-Limburg deze trends wezenlijk anders zijn verlopen. Wel zal het zo zijn dat deze regio in de jaren 80 een hogere depositie had dan het landelijk gemiddelde, omdat de dichtheid vee, een gevolg van de grote aantallen intensieve veehouderijen, in deze regio veel hoger was. Het toepassen van

Figuur 1: Landelijk emissieverloop diverse stoffen

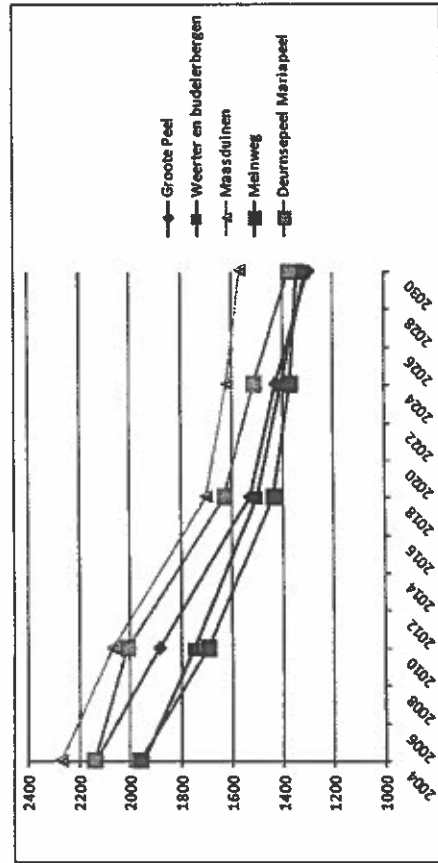

Figuur 1 Landelijk gemiddelde stikstofdepositie (Bron: RIVM 2011)

4. Significantie en passende beoordeeling van stikstofdepositie op Limburgse Vogelrichtlijngebieden

Bij de toetsing is het van belang om te bepalen of er mogelijk sprake is van "significante verslechtering van de habitat van de soort". Is dit het geval, dan dient op basis van artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeeling gemaakt te worden. De "leidraad bepaling significantie" gaat hier diepgaand op in.

Feitelijk moeten er verscheidene zaken bekeken worden. De genoemde leidraad gaat er in navolging van het Europese Hof vanuit dat er sprake is van significante effecten als er bij vogels sprake is van 1% additionele sterfte.⁴ Daarbij is het begrip "veerkracht" van belang. Vraag die gesteld moet worden is of de populatie van de soort en het leefgebied veerkrachtig genoeg om eventuele extra sterfte op te vangen. De veerkracht die het systeem kent is op het gebied van effecten van stikstof traag, verbeteringen die optreden door de daling in depositie gaan dus ook langzaam. Aangenomen mag worden dat door de daling in depositie in het verleden en de voorspelde daling in de toekomst deze verbetering wel zal optreden, mits het leefgebied voor de soort ook daadwerkelijk gevoelig is voor stikstofdepositie.

Figuur 2 Depositieontwikkeling in de VR gebieden in mol/m²/yr berekend met AERIUS v 1.4.2

Bij stikstofdepositie zal er geen sprake zijn van directe extra sterfte. Bij stikstofdepositie zal er mogelijk sprake zijn van veranderingen in oppervlakte van het leefgebied, of kwaliteit daarvan, wat op langere termijn gevolgen kan hebben voor de populatiegrootte. Deze veranderprocessen gaan zeer geleidelijk. Zowel verslechtering door meer depositie als verbetering door verlaging van de depositie gaat zeer geleidelijk. Veerkracht moet daarom vooral in het herstellend vermogen van het leefgebied gezocht

Uit de rekenmodule AERIUS (v 1.4.2) blijkt dat de stikstofdepositie sinds 2004 in alle Limburgse Vogelrichtingsgebieden is afgenomen. Uit landelijke cijfers (zie § 3) blijkt dat in de periode daaraan voorafgaand ook een daling van depositie heeft plaatsgevonden. Daarnaast blijkt dat op basis van scenario's ook in de toekomst de depositie naar verwachting zal blijven dalen.⁵ Feitelijk is daarmee in de scenario's ook rekening gehouden met de ontwikkelingen in de veehouderijsector en de daarmee gepaard gaande depositieontwikkeling. Er kan dus gesteld worden dat volgens de huidige inzichten er sprake is van een langjarige daling in depositie, die in de toekomst door zal gaan.

In het rekenmodel AERIUS zitten voor Limburg en Brabant alle bestaande individuele (agrarische) bedrijven en wordt gerekend met de in de milieuvergunningen, Hindernisvergunningen of omgevingsvergunningen, toegestane milieuruimte. Dit betekent dat als blijkt dat onder de depositie in een bepaald jaar geen significante effecten optreden (de instandhoudingsdoelstellingen worden gehaald), het bestaande gebruik in dat jaar van het bedrijf in kwestie is meegenomen en als onderbouwd beschouwd kan worden.

In alle Limburgse Vogelrichtingsgebieden zijn in één of meerdere jaren de volgens de instandhoudingsdoelen benodigde aantallen vogels gehaald. Daarnaast daalt overal de depositie, ook al vindt er economische groei plaats.

De Habitatichtlijn en daarmee de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van een strikt preventief gericht regime. Voorkomen moet worden dat er (significante) negatieve effecten optreden op een Natura 2000. Om dit te bepalen dient de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt te zijn. Als er onvoldoende wetenschappelijke zekerheid is dat effecten niet optreden, dient deze onzekerheid te worden ondervangen. Dit kan bijvoorbeeld door het nemen van mitigerende maatregelen.

Gelet op bovenstaande gaan wij er, behoudens een tweetal hieronder te vermelden uitzonderingen, vanuit dat er sprake is van mogelijke significante effecten door stikstofdepositie als een soort gevoelig is voor stikstofdepositie en de depositie door het uitvoeren van het project (tijdelijk) toeneemt. De reden hiervan is dat het onderzoek naar de relatie tussen stikstofdepositie en aantalsontwikkeling van de vogelsoorten nog in de kinderschoenen staat. Derhalve is er geen wetenschappelijk zeker verband te geven tussen een bepaalde toename van de depositie en de (directe) gevolgen hiervan voor de populatie. Het voorspellen van precieze effecten van stijging van depositie is derhalve op dit moment niet mogelijk. Uiteraard speelt hierbij ook mee dat er rekening gehouden moet worden met cumulatie met andere projecten. Het voorzorgsbeginsel noopt er daarom toe om, bij soorten die gevoelig kunnen zijn voor stikstofdepositie, in principe in alle gevallen waarin sprake is van een toename van de stikstofdepositie mitigerende maatregelen in de vorm van saldering te eisen. Dit geldt ook in de situaties dat de vogelaantallen ruim gehaald worden. Uiteraard staat het een initiatiefnemer vrij om via een passende beoordeling en eventueel wetenschappelijk onderzoek de projecteffecten in beeld te brengen en deze op een andere wijze te mitigeren.

beoordeling, omdat mitigerende maatregelen niet bij het bepalen van de mogelijke significantie meegenomen mogen worden. Deze passende beoordeling kan echter bondig gebeuren als wordt aangetoond dat door mitigatie bijvoorbeeld in de vorm van saldering de depositie van het bedrijf niet zal stijgen. Immers dan wordt voldaan het voorzorgsbeginsel.

Bij deze passende beoordeling kan ook gebruik gemaakt worden van andere mitigerende maatregelen dan saldering. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om (beheer)maatregelen die er voor zorgen dat het instandhoudingsdoel (aantallen van een soort) niet in het geding komt. Hierbij is het echter van belang dat wordt aangetoond dat deze de beoogde effecten hebben en dat er een relatie is met het uit te voeren project.

In een aantal gevallen ligt de populatiegrootte flink boven het gewenste doel. Er zou derhalve betoogd kunnen worden dat een versterking met als gevolg een daling van de populatie niet significant hoeft te zijn, zolang het aantal niet daalt onder de doelstellingen uit het aanwijzingsbesluit. Zoals al opgemerkt is de wetenschappelijke kennis over de relatie tussen verandering in stikstofdepositie en wijzigingen in de vogelpopulaties beperkt. De wetenschappelijke zekerheid over deze materie is te gering om te kunnen stellen dat mitigerende maatregelen in bovengenoemde situaties overbodig zijn.

Slechts in twee situaties bestaat er een uitzondering op het uitgangspunt dat er sprake is van mogelijke significante effecten door stikstofdepositie als een soort gevoelig is voor stikstofdepositie en de depositie door het uitvoeren van het project (tijdelijk) toeneemt. Het betreft de volgende situaties:

1. de aangevraagde activiteit/wijziging leidt niet tot een toename ten opzichte van de stikstofdepositie waarvoor op de aanwijzingsdatum van het Vogelrijchlijfbied toestemming bestond op grond van de Hindervet of de Wet milieubeheer (zie de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2);
2. de stikstofdepositie bedraagt na het uitvoeren van de aangevraagde activiteit/wijziging minder dan de kritische depositiewaarde van het leefgebied van de betreffende soort.

Is sprake van één van deze uitzonderingen, dan wordt er vanuit gegaan dat geen sprake is van significante effecten en bijgevolg geen noodzaak bestaat tot het opstellen van een passende beoordeling. Dit betekent tevens dat in situaties als deze een uitzondering bestaat op de hiervoor toegelichte verplichting om, bij soorten die gevoelig kunnen zijn voor stikstofdepositie, een toename van de stikstofdepositie te mitigeren in de vorm van salderen of anderszins

5. Hoe salderen

Indien uitbreiding naar raaf 1 een toename van stikstofdepositie moet worden gemiddeld zal dit veelal

Rekenmodel

Indien sprake is van een agrarische (punt)bron die ammoniak uitstoot, dient de depositieberekening plaats te vinden met AAgrostacks. Berekeningen ten behoeve van saldering dienen met hetzelfde model plaats te vinden.

Mocht er sprake zijn van een lijnbron (wegen) of puntbronnen van NOx dan kan met andere hiervoor geschikte modellen gerekend worden. Ook hier dient zowel de emissie als de eventuele saldering met dezelfde rekenmodellen gedaan te worden.

In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof wordt een nieuwe rekenmodule "AERIUS II" ontwikkeld. Dit model zal de standaard worden voor stikstofdepositieberekeningen. Op dit moment is het model echter nog onvoldoende doorontwikkeld om vergunningaanvragen mee door te rekenen. Als het model voor deze taken uitontwikkeld en gevalideerd is, zal het AAgrostacks vervangen.

Toetslocatie

Voor een aantal soorten wordt aangegeven dat het in principe nodig is om de toename van stikstofdepositie te salderen. Indien voor een soort wordt gemitigeerd in de vorm van saldering kan dit op een van de volgende manieren.

1. Aangeleend kan worden dat via een saldering op geen enkel punt in het betreffende N2000 gebied een stijging van stikstofdepositie plaatsvindt.
2. Meer specifiek kan op het (potentieel)leefgebied van de betreffende soort worden aangeleend dat er via een saldering geen stijging plaatsvindt. Shapebestanden met de leefgebieden zijn hiertoe beschikbaar.

Toetsmoment

Omdat in alle gebieden sprake is van een sterk verbeterde depositiesituatie ten opzichte van het moment van aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied, de cumulatieve depositie is immers aantoonbaar lager, kan worden uitgegaan van een toetsmoment dat niet meer op het moment van aanwijzen ligt, maar op een later moment. Terugkijken naar het moment van aanwijzen zou betekenen dat teruggegaan kan worden naar een hogere depositie. Hiermee zou een verbetering van de natuurlijke kenmerken van een gebied teniet gedaan kunnen worden.

Toetsen aan een recenter moment wordt ook door de Europese commissie als mogelijkheid genoemd in het rapport "Beheer van Natura 2000 gebieden". Men stelt dat als er sprake is van een "verbeterde staat van instandhouding" hier rekening mee gehouden moet worden. Het ligt daarmee voor de hand dat als er sprake is van verbetering van factoren die de leefomgeving van soorten mede bepalen, in dit geval een daling van de stikstofdepositie, hier ook rekening mee gehouden wordt. Voor de Vogelrichtlijngebieden kan dit door het kiezen van een recentere toetsingsdatum, waarop sprake was van een lanere stikstofniveaus

We gaan uit van 2004 (7 december) als jaar waaraan getoetst moet worden en waaraan salderingen gerelateerd moeten worden. Het hanteren van de datum 7 december 2004 als toetsmoment heeft het voordeel dat geen verschillen optreden met toetsing aan de Habitatrichtlijn doelen. Dit is met name relevant wanneer een Natura 2000-gebied zowel volgens de Habitatrichtlijn als de Vogelrichtlijn is aangewezen. Daarnaast kan het hanteren van 2004 als toetsmoment op onderstaande wijze worden onderbouwd.

In een periode van 5 jaar voor tot 5 jaar na 2004 zijn voor alle soorten goede uitspraken te doen over de aantallen broedparen. Deze zijn gebaseerd op de omschrijvingen uit de (ontwerp) aanwijzingsbesluiten, die weer gebaseerd zijn op het doelendocument, op provinciale (vlakdekkende) karteringen of op gegevens van SOVON in sommige gevallen ondersteund door andere karteringen of expert judgement. Daarmee kan, rekening houdend met natuurlijke populatiefluctuaties en de reactietijd van het leefgebied op depositie, een voldoende betrouwbare uitspraak gedaan worden over de beschikbaarheid van leefgebied voor de betreffende soort. Immers als de aantallen gehaald worden, kan worden gesteld dat voldoende leefgebied aanwezig is in het jaar 2004. In onderstaande tabel zijn voor alle broedvogelsoorten de aantallen in de periode rond 2004 op een rij gezet. Op basis van deze tabel concluderen we dat voor alle soorten in 2004 voldoende leefgebied aanwezig was.

Gebied	Soort	Doel; leefgebied voor x broedparen	Onderbouwing (ontwerp)-aanwijzingsbesluit	Gemiddeld 2006-2010	Aanvullende info mbt broedparen
Groote Peel	Blauwborst	200	1992, 1993 318 paren, schalling voor 1999-2003 gemiddeld 200		2001 91 paren op Limburgs grondgebied (geen cijfers voor Brabant bekend)
Groote Peel	Dodaars	40	Sinds 1999 steeds 40 paren, in 2000 en 2003 44		48 stuks in 2007-2011
Groote Peel	Geoorde Fuut	40	42 paren in 1999 en 49 in 2003	14	15 stuks in 2007 – 2011
Groote Peel	Parasiehoen	5	Max 9 paren in 1991, in goede jaren 5	0	1 in 2008
Groote Peel	Roodborsttapuit	80	129 paren in 1997,	159	

				paren			
Weenter en Budelebergen	Boornieuwenik	65		Schalling 1999-2003 gemiddeld 65 paren		60-65 stuks in 2006-2008	
Weenter en Budelebergen	Nachtzwaluw	20		1985-23 paren, 1999- 2003 gemiddeld 18, 22 in 2000	23	25-30 in 2006 – 2008	
Weenter en Budelebergen	Roodborstspuit	20		1999-2003 schalling gemiddeld 20 paren		50-55 in 2006 – 2008	
Maasduinen	Boornieuwenik	100		in 1983 162 paren, schalling 1999-2003 97 paren gemiddeld		97 in 2005	
Maasduinen	Dodaars	50		1984-1995 17 paren, 1999-2003 gemiddeld 50		40 in 2005	
Maasduinen	Geoorde fuut	5		12 in 2002	9		
Maasduinen	Grauwe klauwier	3		4 paren in 1987	1		
Maasduinen	Nachtzwaluw	30		1999-2003 gemiddeld 30	54	51 in 2005	
Maasduinen	Oeverzwaluw	120		1999-2003 gemiddeld 120	5	16 in 2005	
Maasduinen	Roodborstspuit	85		1999-2003 schalling gemiddeld 86		86 in 2005	
Maasduinen	Zwarte Specht	30		1999-2003 schalling gemiddeld 34		34 in 2005	
Meinweg	Boornieuwenik	30		54 in 1994, 25 in 1999		39 in 2007	
Meinweg	Nachtzwaluw	25		29 in 2002, 1999-2003 gemiddeld 25	27	35 in 2007	
Meinweg	Roodborstspuit	20		1999-2003 gemiddeld		79 in 2007	

Deumse peel/Mantapeel	Dodaars	35	1990 en 1996 16 paren, 1999-2003 gemiddeld 33 paren	In 2002 26 paren op Limburgs grondgebied (geen cijfers voor Brabant bekend)
Deumse peel/Mantapeel	Nachtzwaluw	3	7 paren in 1996	4
Deumse peel/Mantapeel	Roodborstlapuit	120	1983, 1990 en 1998 resp. 10, 26, 40. Schatting 1999-2003 gemiddeld 120 paren	In 2002 38 paren op Limburgs grondgebied (geen cijfers voor Brabant bekend)

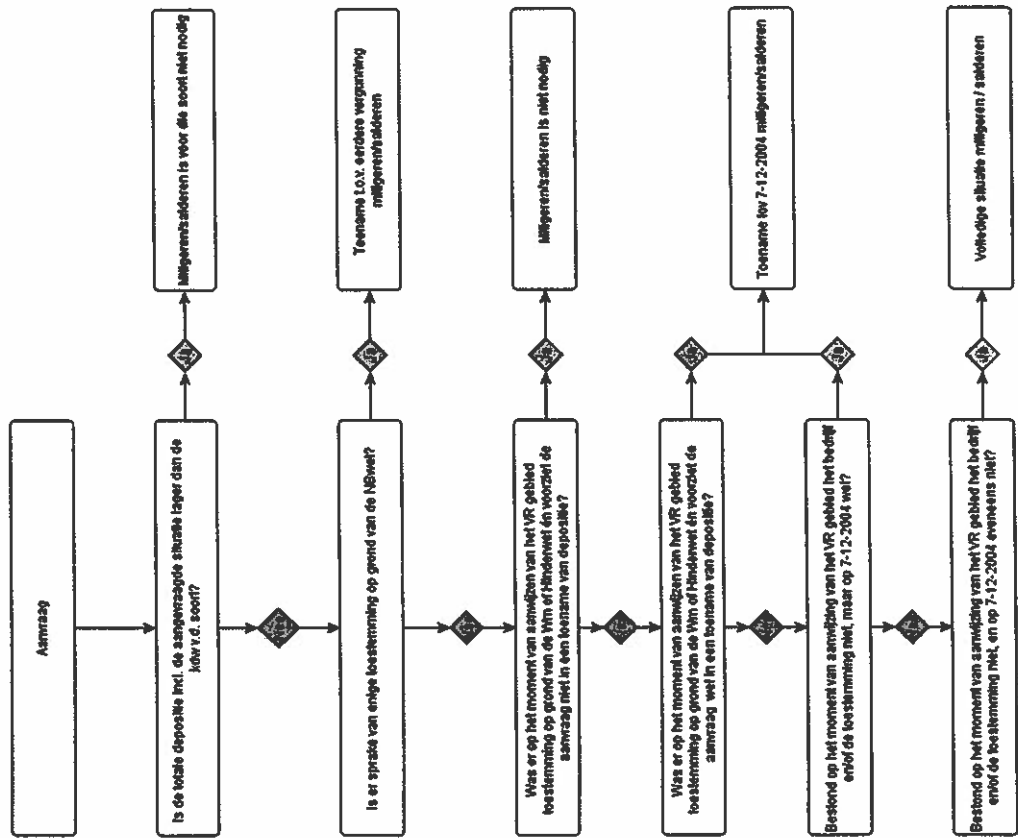
Figuur 3 Populatiegrooite in de verschillende gebieden

In het onderzoeksrapport is onderzoek gedaan naar het beheer in de Vogelrijkinggebieden. Ook hieruit blijkt dat de huidige en voorgenoemen maatregelen de soortpopulaties ondersteunen. Zie de tabellen in de bijlage.

Ook qua depositie is 2004 een uitgangsjaar waarmee te werken is, omdat rekenmodel AERIUS de totale depositie in de Natura 2000-gebieden in het jaar 2004 concreet in beeld brengt en er derhalve goede afspraken kunnen worden gemaakt over de depositieontwikkeling vanaf dat moment tot het heden en de toekomstige ontwikkeling. Zie ook figuur 2.

Verschillende bedrijfssituaties

Er zijn verschillende situaties te onderscheiden waarin de stikstofdepositie van een bedrijf getoetst moet worden. Dit heeft er vooral mee te maken wanneer het bedrijf is opgericht, welke vergunningen er zijn verleend en wanneer wijzigingen zijn opgetreden. Het stroomschema geeft aan in welke gevallen gemitigeerd dient te worden en welke toetsmomenten daarbij gehanteerd moeten worden.

Figuur 4 Stroomschema toelating aanvragen

Op basis van voorgaande en op basis van de conclusies die in deel 2 van deze notitie getrokken worden, dient voor onderstaande soorten en Vogelrichtlijngebieden altijd gemitigeerd te worden, b.v. in de vorm van een saldering. Alleen voor soorten die niet stikstofgevoelig zijn of wanneer de onder 4 genoemde uitzonderingen aan de orde zijn is geen mitigatie aan de orde.

Soort	Melrweg	Maasduinen	Weenter-en budelebergen e.o.	Groote peel	Deurnschepeel & Marrapeel
Zwarte Specht		X			
Dodaars		X ^s		X	X
Nachtzwaluw	X	X	X		X
Grauwe kraanier		X			
Blauwborst				X	X
Boomeeuwerk	X	X	X		

Figuur 5: Soort-gebiedscombinaties waarvoor saldering aan de orde is

Deel 2: Stikstofgevoeligheid van vogelsoorten

Opmerking bij trendgrafieken

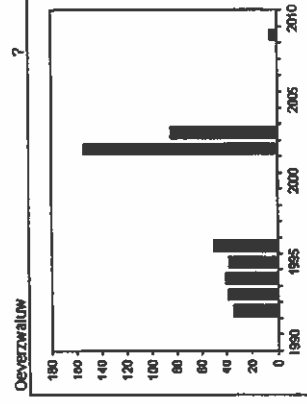
In dit tweede deel van deze beleidslijn is voor sommige soorten gebruik gemaakt van trendgrafieken. Deze trendgrafieken bevatten géén absolute aantallen broedparen, maar de ontwikkeling vanaf een basisjaar (index). De trendgrafieken zijn gebaseerd op CBS-cijfers die gemaakt zijn op basis van meetnetgegevens (steekproefgegevens), dus niet op basis van vlakdekkende karteringen. Dit kan betekenen dat er afwijkingen plaatsvinden van de voorspelde trends als de meetnetvlakken niet representatief zijn voor een soort, of dat de omvang van de steekproef te gering is om uitspraken met een hoog betrouwbaarheidsniveau te doen. Bij sommige soorten blijkt dat als gekeken wordt naar de aantallen die bij vlakdekkende karteringen worden aangetroffen er afwijkingen optreden ten opzichte van de berekende trends.

De staafgrafieken bevatten daarentegen wel absolute aantallen. Deze zijn alleen gemaakt als er voldoende betrouwbare tellingen in een Vogelrichtlijngebied zijn gedaan. Als in deze staafgrafieken voor een bepaald jaar géén staaf is opgenomen, betekent dit in de meeste gevallen dat er in dat jaar geen betrouwbare, geen volledige of helemaal geen kartering is gedaan, en niet dat er geen broedgevallen waren.

Maasduinen

Oeverwalwalw

Deze soort verkeert in een ongunstige staat van instandhouding in de maasduinen. De oorzaak is gelegen in het feit dat de soort voor wat betreft nestlocaties gebonden is aan tijdelijke pionier situaties, die wel aanwezig waren tijdens de aanwijzing van het gebied, maar nu verdwenen zijn. Concreet gaat het om het ontbreken van steile oevers, die begroeiingsvrij zijn waarin nesten gegraven kunnen worden. Ten tijde van de aanwijzing was er sprake van een

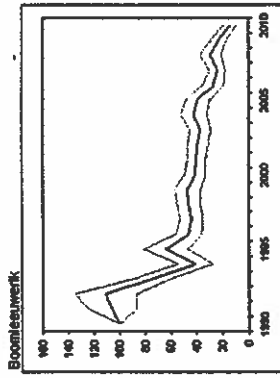

In het definitief beheerplan zullen passende maatregelen worden opgenomen, in de vorm van het verwijderen van begroeiing van oevers en het afsteken van de toplaag tot op het kate zand.

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat het leefgebied niet stikstofgevoelig is. Derhalve is er géén verdere toetsing of afweging op het gebied van stikstofdepositie voor deze soort nodig.

Boornleeuwerik

De soort vertoont een negatieve trend in de Maasduinen, maar zit qua aantallen nog zeer dicht aan tegen de gewenste aantallen in het kader van de Natura 2000 doelstelling. Het gewenste aantal is 100 terwijl er in de periode 1989-2003 ca. 97 broedparen aanwezig waren. (bron: Aanwijzingsbesluit Maasduinen) Ook tijdens de vlakdekkende kartering van de provincie Limburg waren in 2005 97 broedparen aanwezig. (Bron: rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg) Recentere vlakdekkende gegevens zijn niet beschikbaar.

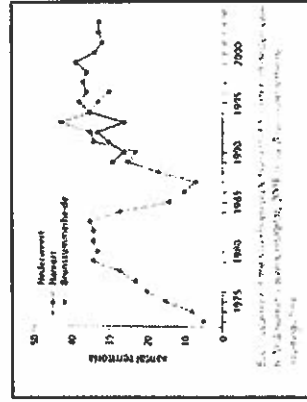
Figuur 7: Trend Boornleeuwerik Maasduinen

De trendgrafiek voor het hele gebied laat zien dat de grootste populatiedaling heeft plaatsgevonden vóór aanwijzing van dit gebied als VR-gebieden (1984/2000) De trendgrafiek laat daarna voor het hele gebied een beperkte maar gestage daling plaats.

Deelgebied De Hamert (bron Avifauna van Limburg) kent in de periode 1989-2003 een redelijk stabiel verloop van de populatie, terwijl de trendgrafiek een negatieve trend voor het hele Maasduingebied laat zien. De grafiek uit de Avifauna is hier opgenomen. De blauwe lijn geeft het verloop van de aantallen in de Hamert weer.

De trendgrafiek is samengesteld uit jaarlijkse waarnemingen in meetnetplots. Gezien bovenstaande verschillen tussen vlakdekkende van het hele of delen van de Maasduinen rijst de vraag of voor deze soort de meetnetplots voldoende adequaat zijn om een zekere trend voor het hele gebied vast te stellen.

De kwaliteit van het leefgebied is op dit moment niet optimaal. Er is sprake van gedegradeerd leefgebied door beperkte overschrijdingen van de stikstofdepositie, echter modelstudies laten zien dat de stikstofdepositie afneemt in komende jaren zal dalen en dat in grote delen één

Figuur 8: Aantalsverloop Boornleeuwerik in diverse Limburgse gebieden. (Bron: Avifauna van Limburg)

Stikstofgevoeligheid van vogelrichtijnsorten in Limburg) De kwaliteit van het leefgebied is daarom vooral afhankelijk van de aan structuur gebonden kwaliteiten, zoals foerageer- en nestbiotoop.

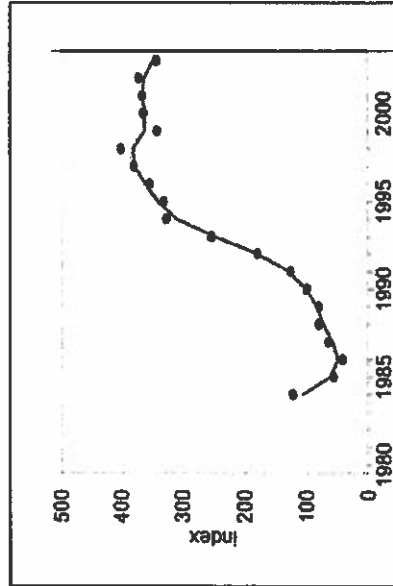
Uit het feit dat in het verleden de gewenste aantallen broedparen van 100 ruim gehaald werden, onder een veel hogere depositie, kan geconcludeerd worden dat de oppervlakte van het leefgebied geen beperking vormt voor deze soort in de Maasduifnen.

Het blijkt (AERIUS) blijkt dat in de afgelopen periode eveneens een gestage daling van de stikstofdepositie heeft plaatsgevonden en in de toekomst verder zal dalen. (zie tabel)

Landelijke trends laten zien dat de soort grote toenames heeft gekend in de jaren dat de stikstofdepositie veel hoger was dan de huidige en toekomstige depositie. Dit waren tevens de

jaren dat in veel natuurgebieden het beheer van het biotoop van deze soort grootschalig is verbeterd. (bv heide beheer, plegen, maaien, begrazen) Hieruit blijkt dat de soort ondanks grote overschrijdingen van de KDW toch goed kan gedijen mits er adequaat beheer gevoerd wordt. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtijnsorten in Limburg laat zien dat het beheer (concept beheerplan) voor deze soort op orde is. Wel kan in de periode direct na een beheersing de populatie nadeel ondervinden van deze ingreep omdat dan tijdelijk sprake kan zijn van minder geschikt leefgebied.

In andere N2000 gebieden in de omgeving zit de soort in een positieve trend. Terwijl hier in het verleden ook een grote daling heeft plaatsgevonden.

Figuur 9: Aantalsverloop Boomleeuwenik Landelijk (Bron: Profieldocument Natura 2000 A246)

ingreep omdat dan tijdelijk sprake kan zijn van minder geschikt leefgebied.

In andere N2000 gebieden in de omgeving zit de soort in een positieve trend. Terwijl hier in het verleden ook een grote daling heeft plaatsgevonden.

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/m ² /jaar
2004	2270
2010	2069
2018	1898

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen 710 en 1430 mol/ha/jr ligt, daarmee aangevendende dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

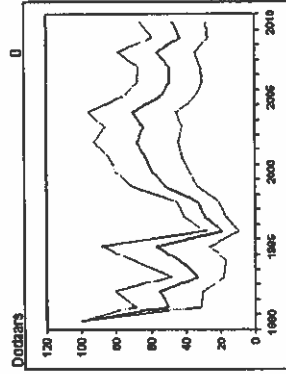
Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding en het benodigde aantal uit het aanwijzingsbesluit wordt gehaald.

Naast saldering is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Dodaars

De aantallen van deze soort zijn in de Maasduinen op lange termijn stabiel, recent lijkt er sprake te zijn van een beperkte afname. Deze afname zou het gevolg kunnen zijn van recent herstelbeheer dat in de vennen waar deze soort voorkomt is uitgevoerd. Daarmee lijkt het aannemelijk dat deze afname van tijdelijke aard is. Het doel voor deze soort is 50 paren, de laatste jaren zijn er gemiddeld 40 paren geteld. De doelstelling wordt dus nog niet gehaald. Met in achtname van bovenstaande is er sprake van een matig ongunstige staat van instandhouding van deze soort in de Maasduinen.

Zowel uit het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg als uit de Avifauna van Limburg blijkt dat de belangrijkste factor voor deze soort die het voorkomen bepaald verdroging betreft, waardoor het leefgebied inkrimpt. De soort profiteert dan ook van herstel, maatregelen op dit vlak. Schommelingen in de aantallen worden ook verklaard uit meteorologische omstandigheden zoals droge zomers.

Figuur 11: Trend dodaars in de Maasduinen

Kritische depositie waarde nergens overschreden. De scenario's laten zien dat er een verdere daling zal optreden. Deze scenario's houden rekening met ontwikkelingen in de veehouderijsector.

Gezien bovenstaande hoeft er geen toetsing op stikstofdepositie voor de dodaars plaats te vinden. Dit verandert als uit de algemene monitoring blijkt dat de depositie structureel boven de kritische depositiewaarde zal komen. Op basis van de verwachte deposities (AERUS) ligt dit niet voor de hand.

Nachtzwaluw

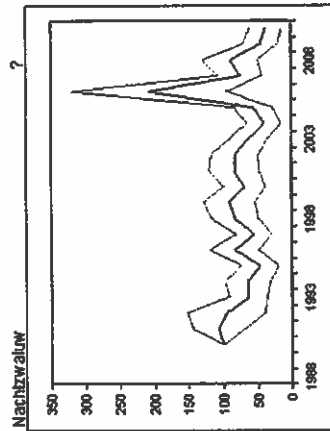
Uit de trendgrafiek blijkt dat de aantallen van deze soort veelvuldig fluctueren. De benodigde aantallen (20) worden met ruim 50 broedparen ruim gehaald. Recent is er sprake van een (niet significante) afname. Verder is er een opvallende piek in 2006. Voor dat jaar zijn de gegevens uit de provinciale broedvogelkartering gebruikt. Dit suggereert dat de steekproefplots waarop de overige trend is gebaseerd wellicht minder representatief zijn voor deze soort.

Hieruit is op te maken dat er ruim voldoende geschikt leefgebied is in de Maasduinen voor deze soort.

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat op basis van de cijfers 2006-2010 sprake is van een gunstige staat van instandhouding.

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/ha/jr
2004	2270
2010	2069
2016	1698
2024	1617
2030	1565

Figuur 13: Gemiddelde depositie in de Maasduinen

Figuur 12: Trend nachtzwaluw in de Maasduinen

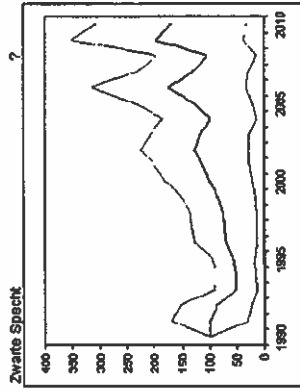
Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een verbeterde staat van instandhouding. (Beheer van Natura 2000 gebieden, Europese Commissie)

Naast saldaring is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te miligeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Zwarte Specht

De zwarte specht is een lastig te inventariseren soort, waarbij dubbeltellingen mogelijk voor de hand liggen (Avifauna) door een groot leefgebied en een grote actieradius. Bij de gebruikte tellingen is derhalve sprake van een correctiefactor. Ondanks deze correctiefactor lijken de doelen (30 broedparen) te worden gehaald. Er wordt uitgegaan van 34 broedparen in de laatste periode. De trend wordt als positief beoordeeld, zowel ten opzichte van 1994 als 2000. De staat van instandhouding is daarmee gunstig.

Figuur 14: Trend Zwarte Specht Maasduinen

Het beheer voor de zwarte specht is goed te noemen. Hoewel de hoeveelheid bos door heideherstelprojecten wat zal afnemen leidt dit niet negatieve effecten voor deze soort. Dit blijkt uit toetsing die in het kader van dit project is uitgevoerd. Mogelijk leidt het vergroten van het areaal bosranden tot een verbetering voor Bosmieren, een belangrijke voedselbron voor deze soort.

De soort profiteerde afgelopen decennia van het veranderende bosbeheer, waarbij de houtopstanden steeds ouder worden en er derhalve een steeds groter wordende hoeveelheid dood hout en oude bomen aanwezig is. Dit betekent een verbetering van de nest en voedselsituatie. Beide zaken zijn positief te noemen voor deze soort. Hier staat tegenover dat door het ouder –en donkerder- worden van het bos, populaties bosmieren wellicht af zullen nemen. Ondanks dit blijft het bos in de Maasduinen relatief jong en is er derhalve spraken van een suboptimaal leefgebied.

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg geeft aan dat het leefgebied van de soort mogelijk gevoelig is voor stikstofdepositie. De dalende trend in de depositie sinds de jaren 80 zou daarmee bijgedragen hebben aan een verbetering van het leefgebied. De landelijke en lokale trend (profieldocument) laten een lichte toename zien van het aantal broedparen. De toename is echter gering en staat niet in verhouding met de verminderde depositie wijziging. De relatie met

Uit de aantallen blijkt dat er in elk geval (ruim) voldoende leefgebied aanwezig is voor 30 broedparen. Gelet op de stikstofsituatie zal dit in elk geval niet verslechteren. Ook het ouder worden van het bos zal op termijn leiden tot een verder kwaliteitsverbetering van het leefgebied.

Modelberekeningen laten zien dat de stikstofsituatie komende jaren verder zal verbeteren.

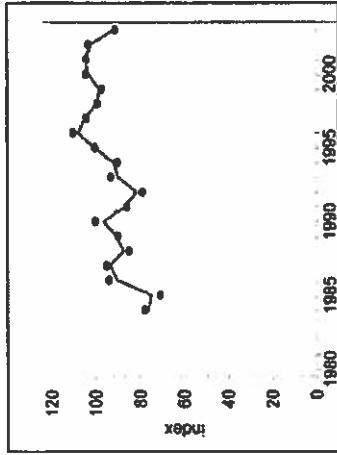
Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort 1430 mol/hafjr is, daarmee aangevende dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaaid te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een verbeterende staat van instandhouding. (Bron: *Beheer van Natura 2000 gebieden, Europese Commissie*)

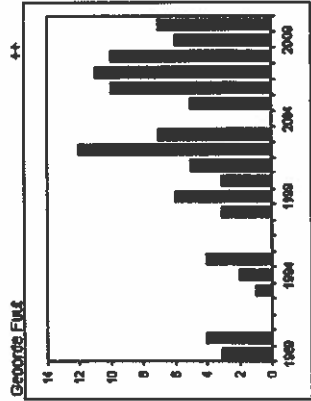
Naaast saldaring is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggelaten.

Geoorde fuut

Het doel voor deze soort in de Maastuinen is 5 broedparen. De laatste jaren worden er gemiddeld 9 broedparen geteld. De langjarige trend is positief, maar er zijn grotere fluctuaties. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg komt voor deze soort tot een gunstige staat van instandhouding. Het rapport komt tot de conclusie dat de soort niet gevoelig is voor stikstofdepositie. Derhalve hoeft er bij projecten waarbij stikstofdepositie aan de orde is niet getoetst te worden aan deze soort.

Figuur 15: Landelijke trend Zwarte Specif (Bron: Profieldocument Natura 2000 A236)

Figuur 16: Aantalsontwikkeling Geoorde Fuut Maastuinen

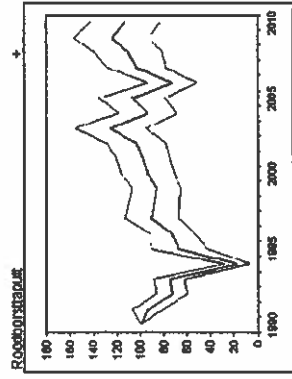
Roodborsttapuit

De trend op lange termijn van deze soort wordt als positief gezien. Bij de laatste vlakdekkende kartering waren er 86 broedparen aanwezig. De doestelling van 85 paren wordt daarmee gehaald. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg geeft aan dat de soort als niet-stikstofgevoelig aangemerkt kan worden omdat de soort deels afhankelijk is van ruigere vegetaties en de opslag van bomen en struiken; een leefomgeving

die juist bij een hogere stikstofbelasting sneller ontstaat.

De huidige staat van instandhouding is gunstig.

Gezien voorgaande hoeft aan deze soort niet getoetst te worden bij initiatieven die een hogere stikstofemissie veroorzaken⁷.

Figuur 17: Trend Roodborsttapuit Maasduinen

⁷ Zeer recente inzichten laten zien dat er mogelijk in bepaalde situaties wel stikstofeffecten mogelijk zijn op het

Grauwe Klauwier

Op landelijke schaal is de staat van instandhouding zeer ongunstig voor deze soort. De Maasduinen is een gebied waar deze soort al decennia in zeer lage dichtheden voorkomt, en regelmatig afwezig is. De Maasduinen moeten volgens het Natura 2000 aanwijzingsbesluit van dit gebied fungeren als een uitloper van het leefgebied in Duitse en Zuid-Limburgse leefgebieden. Uit de provinciale broedvogelkarteringen is af te leiden dat deze soort met name in Zuid-Limburg aan een voorzichtige opmars is begonnen.

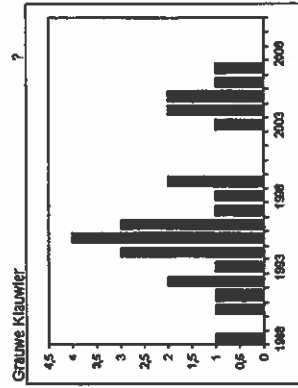
Onder een veel hogere depositie werd in het verleden al het doel van 3 broedparen gehaald. Op basis daarvan kan dus gesteld worden dat er voldoende leefgebied aanwezig is op dit moment.

De lage dichtheden maken het moeilijk om een stabiele trend te realiseren.

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/halfr
2004	2270
2010	2069
2018	1688
2024	1617
2030	1565

Figuur 19: Gemiddelde depositie in de Maasduinen

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen de 710 en 1070 mol/halfr ligt, daarmee aangevende dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen

Figuur 18: Aantalsontwikkeling Grauwe Klauwier Maasduinen

Onder een veel hogere depositie werd in het verleden al het doel van 3 broedparen gehaald. Op basis daarvan kan dus gesteld worden dat er voldoende leefgebied aanwezig is op dit moment.

De lage dichtheden maken het moeilijk om een stabiele trend te realiseren.

aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat een echte trend moeilijk is vast te stellen, maar er wel voldoende leefgebied aanwezig is op dit moment om 3 broedparen te huisvesten.

Naastraldening is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Meinweg

Nachtzwaluw

De soort is sinds 1994 toegenomen in aantallen vertoont derhalve een positieve trend. Aangenomen mag worden dat de soort profiteert van het heidebeheer dat op de Meinweg wordt gevoerd. De soort verkeert daarmee volgens het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg in een gunstige staat van instandhouding.

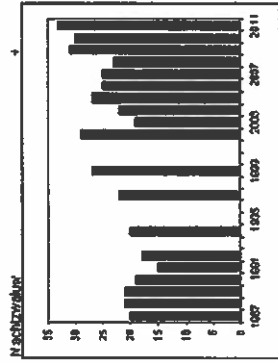
Gemiddeld waren er afgelopen jaren 27 broedparen aanwezig, waarmee het doel van 25 broedparen gehaald wordt. Tevens kan hieruit worden afgeleid dat er voldoende leefgebied aanwezig is voor 25 broedparen.

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/hé/jr
2004	1962
2010	1693
2018	1436
2024	1370
2030	1341

Figuur 21: Gemiddelde depositie in de Meinweg

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen 1070 en 1430 mol/hé/jr ligt, daarmee aangevende dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

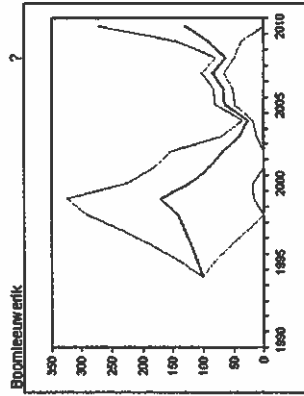
Dit alles overzield, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient aandacht te worden besteed aan de realisatie van de referentietoestand. Het is van belang dat de realisatie van de referentietoestand wordt ondersteund door de realisatie van de referentietoestand.

Figuur 20: Aantalsontwikkeling Nachtzwaluw Meinweg

Boomleeuwerik

Op basis van de provinciale kartering zijn er 39 broedparen van deze soort in de Meinweg. Het doel van 30 broedparen wordt daarmee gehaald. De soort kent een onzekere trend. De oorzaak is gelegen in de grote schommeling in de aantallen. De trendlijn laat zien dat er mogelijk een stijging in het aantal broedparen optreedt na een dieptepunt in 2004. Gezien het langjarig verloop van de depositie is het niet aannemelijk dat dit dieptepunt aan stikstofdepositie te wijten is. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg gaat uit van een gunstige staat van instandhouding voor deze soort.

Figuur 22: Trend Boomleeuwerik Meinweg

De beheermaatregelen die in de Meinweg worden getroffen zijn neutraal of positief voor deze soort, al kan te zware begrazing mogelijk negatieve gevolgen met zich mee brengen. Op dit moment lijkt daar geen sprake van te zijn.

Daarnaast is de depositie in de Meinweg sinds 1994 afgenomen (Zie nachtzwaluw). Daar de soort het benodigde aantal broedparen ruim haalt, kan geconcludeerd worden dat de oppervlakte beschikbaar leefgebied ruim voldoende is.

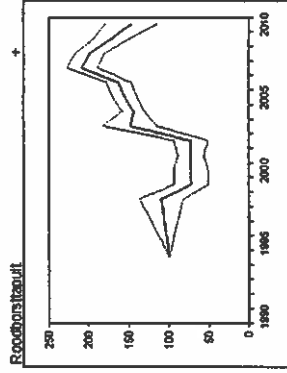
Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen 710 en 1430 mol/ha/jr ligt, daarmee aangevend dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerde te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding en het benodigde aantal uit het aanwijzingsbesluit wordt gehaald.

Naast saldering is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Roodborstapuit

De trend op lange termijn van deze soort wordt als positief gezien. Bij de laatste vlakdekkende in kaartering (jaar 2007) waren er 79 broedparen aanwezig. De doestelling van 20 paren wordt daarmee ruim gehaald. Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg geeft aan dat de soort als niet-stikstofgevoelig aangemerkt kan worden omdat de soort deels afhankelijk is van ruigere vegetaties en de opslag van bomen en struiken; een leefomgeving die juist bij een hogere stikstofbelasting sneller ontstaat.

Figuur 23: Trend Roodborstapuit Meinweg

Gezien voorgaande hoeft aan deze soort niet geloofd te worden bij initiatieven die een hogere stikstofemissie veroorzaken.⁹

Groote Peel

Porseleinhoen

Deze soort heeft een broedbiotoop van 1 a 2 ha (Profielendocument). Voor de Groote Peel is een doel gesteld van 5 broedparen. Dit doel is sinds de aanwijzing in 1986 2 keer gehaald. Ten tijde van de aanwijzing waren er jaarlijks maximaal 1 a 2 broedparen aanwezig.

Het betreft een trekkende soort die tot op zekere hoogte als 'invasief' te betitelen is. In sommige jaren

komen veel voor, andere jaren weinig of geen. Hierbij

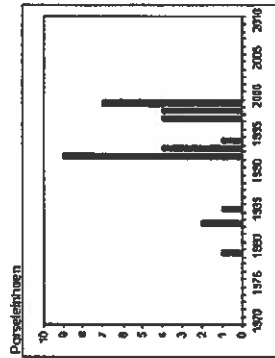
spelen (meteorologische) omstandigheden in andere broedgebieden (ook in het buitenland) een rol.

In de Groote Peel blijkt ruim voldoende leefgebied aanwezig te zijn om 5 broedparen te huisvesten. Dit wordt ondersteund door het feit dat er jaren zijn dat er 9 territoria zijn geweest. Echter deze territoria worden niet elk jaar gevuld. Dit ligt niet aan de omstandigheden in de Peel, maar eerder aan de omstandigheden elders.

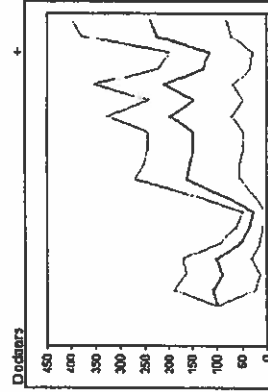
De soort komt voor in een breed scala aan leefgebieden van voedselarm tot voedselrijk. Hieruit blijkt al dat er geen sterke relatie te verwachten is stikstofdepositie. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg sluit stikstofgevoeligheid van deze soort niet geheel uit, maar de mogelijke invloed betreft slechts zeer specifieke delen van het bepaalde biotopen. Specifiek worden zeggenoerassen en rietvegetaties genoemd, waar nitraatuitspoeling aan de orde is. Deze situatie komt in de Groote Peel niet voor. Daarom wordt er voor deze soort vanuit gegaan dat deze in de Groote Peel niet stikstofgevoelig is en er derhalve niet aan getoetst hoeft te worden.

Dodaars

De aantallen van deze soort zijn in de Groote Peel op lange termijn stabiel, recent lijkt er sprake te zijn van een sterke fluctuering. Het doel voor deze soort is 40 paren, de laatste jaren zijn er gemiddeld 48 paren geteld. De doelstelling wordt dus gehaald. Met in achtneming van bovenstaande is er sprake van een gunstige staat van instandhouding van deze soort in de Groote Peel. Karteringen van Timmermans

Figuur 24: Aantalsontwikkeling Porseleinhoen Groote Peel

Zowel uit het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg als uit de Avifauna van Limburg blijkt dat de belangrijkste factor voor deze soort die het voorkomen bepaald verdroging van het leefgebied betreft. De soort profiteert dan ook van herstelmaatregelen op dit vlak. Schommelingen in de aantallen worden ook verklaard uit meteorologische omstandigheden zoals droge zomers.

Uit het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg blijkt dat de soort slechts in zeer beperkte mate gevoelig is voor stikstofdepositie. In het leefgebied in de Grootte Peel wordt de Kritische depositie waarde van 2140 mol/ha/jr in 75% van het gebied niet overschreden. De scenario's laten zien dat er een verdere daling zal optreden. In 2018 is er op minder dan 1% van de oppervlakte nog een overschrijding van deze waarde. Deze scenario's houden rekening met ontwikkelingen in de veehouderijsector.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding en het benodigde aantal uit het aanwijzingsbesluit wordt gehaald.

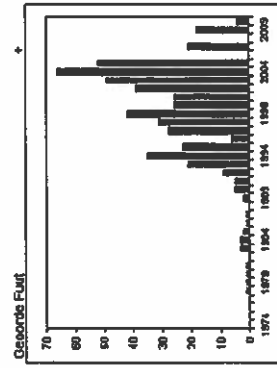
Naastr saldering is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggelaten.

Geoorde Fuit

De soort kent een flinke afname in de laatste jaren. De precieze oorzaak hiervan is niet duidelijk. De populatie geoorde futen bevond zich in het verleden in een grote kolonie van kokmeeuwen. Deze kolonie is verdwenen. Mogelijk dat daardoor ook de aantallen geoorde futen teruglopen.

Het doel voor deze soort is 40 broedparen, de laatste jaren zijn er gemiddeld 15 geteld.

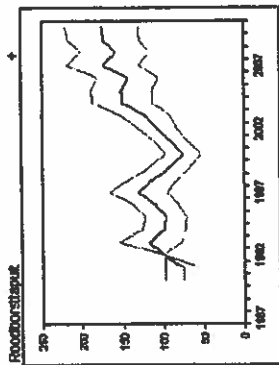
Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg komt tot de conclusie dat de soort niet gevoelig is voor stikstofdepositie. Derhalve hoeft er bij projecten waarbij stikstofdepositie aan de orde is niet getoetst te worden aan deze soort.

Figuur 26: Aantalsontwikkeling Geoorde Fuit Grootte Peel

Roodborsttapuit

De trend op lange termijn van deze soort wordt als positief gezien. Bij de laatste vlakdekkende in kaartering 159 broedparen aanwezig. De doelstelling van 80 paren wordt daarmee ruim gehaald. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg geeft aan dat de soort als niet-stikstofgevoelig aangemerkt kan worden omdat de soort deels afhankelijk is van ruigere vegetaties en de opslag van bomen en struiken; een leefomgeving die juist bij een hogere stikstofbelasting sneller ontstaat.

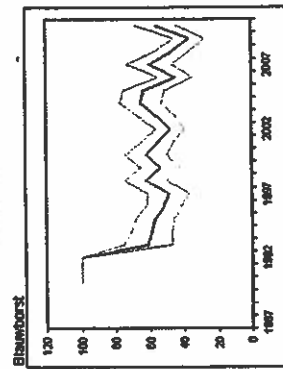

Figuur 27: Trend Roodborsttapuit Grootte Peel

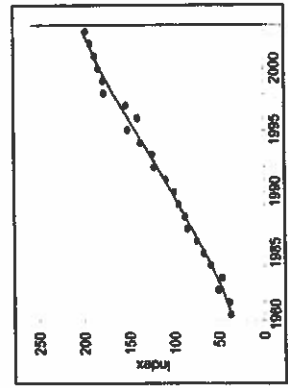
Gezien voorgaande hoeft aan deze soort niet getoetst te worden bij initiëleven die een hogere stikstofemissie veroorzaken.⁹

Blaauwborst

De blaauwborst is een soort die moeilijker te monitoren is in de vrij ontoegankelijke en omvangrijke Peelgebieden. Daarnaast is er een relatief korte zangplek, waardoor tellingen in grote gebieden in een korte periode moeten plaatsvinden. Mede hierdoor zijn volledige tellingen beperkt beschikbaar. Het doel voor deze soort is gesteld op 200 broedparen in dit gebied. In de 1992-1993 was er sprake van 318 territoria.(Van Seggelen 1999) Het concept beheerplan stelt dat het doel van 200 broedparen zeker gehaald wordt. De trendgrafiek geeft een afname weer die niet significant te noemen is. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg komt op basis van de onzekerere aantallen en een mogelijk dalende trend tot een matig ongunstige staat van instandhouding. Uitgaande van het concept beheerplan zou de conclusie een gunstige staat van instandhouding moeten zijn. Dit wordt mede ondersteund door de landelijke trend, die een

Figuur 29: Trend Blaauwborst Grootte Peel

Figuur 28: Landelijke trend Blaauwborst (bron: Profiedocument Natura 2000)

⁹ Zeer recente inzichten laten zien dat er mogelijk in bepaalde situaties wel stikstofeffecten mogelijk zijn op het

doorlopende stijging vertoond.

De soort profiteert tot op zekere hoogte van successie van open terreinen, maar als deze verder gaat neemt de geschiktheid weer af. Beheermaatregelen gericht op het terugzetten van successie zijn leveren daarom een bijdrage aan het leefgebied. De grafiek hiernaast laat de landelijke trend voor deze soort zien.

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/ha/jr
2004	2135
2010	1886
1018	1528
2024	1426
2013	1287

Figuur 30: Gemiddelde depositie Grootse Peel

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort op 710 mol/ha/jr in vochtige terreinen en > 5000 mol/ha/jr in droge terreinen ligt, daarmee aangevend dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding en het benodigde aantal uit het aanwijzingsbesluit wordt gehaald.

Naastralding is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Deurnschepeel en Mariapeel

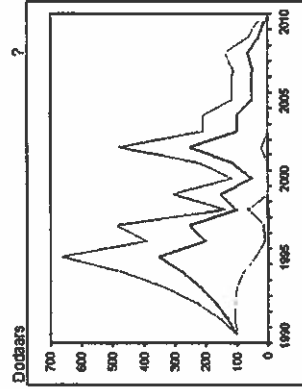
Dodaars

De aantallen van deze soort zijn in de Deurnschepeel / Mariapeel onduidelijk, recent lijkt er sprake te zijn van een afname. Het doel voor deze soort is 35 paren. Er zijn geen recente gebiedsdekkende tellingen geweest. De 2 vlakdekkende kartingen van de provincie in 1990 en 2002 laten voor het Limburgse deel van het gebied resp. 19 en 26 broedparen zien. Daaruit blijkt dus niet direct een daling in die periode en een duidelijke afwijking van de trendgrafiek. Of de doelstelling gehaald wordt is niet met zekerheid te stellen. Met in achtname van bovenstaande is er volgens het rapport sprake van een matig ongunstige staat van instandhouding van deze soort. Het concept beheerplan voor de Peelvenen gaat er van uit dat voor deze soort de doelstelling zeker gehaald zal worden.

Zowel uit het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg als uit de Avifauna van Limburg blijkt dat de belangrijkste factor voor deze soort die het voorkomen bepaald verdroging van het leefgebied betreft. De soort profiteert dan ook van herstelmaatregelen op dit vlak. Schommelingen in de aantallen worden ook verklaard uit meteorologische omstandigheden zoals droge zomers.

Uit het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg blijkt dat de soort slechts in zeer beperkte mate gevoelig is voor stikstofdepositie. In het leefgebied in dit gebied wordt de Kritische depositie waarde van 2140 mol/ha/jr in 70% van het gebied niet overschreden. De scenario's laten zien dat er een verdere daling zal optreden. In 2018 is er opca.10% van de oppervlakte nog een overschrijding van deze waarde. Deze scenario's houden rekening met ontwikkelingen in de veehouderijsector. Op basis van de aantallen in het Limburgse deel, en de grote oppervlakte die reeds onder de kritische depositiewaarde voor deze soort zit, kan geconcludeerd worden dat er in elk geval voldoende geschikt leefgebied voor deze soort aanwezig is.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden fosgelaten omdat er sprake is van ruim voldoende geschikt leefgebied dat onder de kritische depositiewaarde zit.

Figuur 31: Trend Dodaars Deurnschepeel & Mariapeel

Nachtzwaluw

Het doel voor deze soort is leefgebied voor 3 broedparen. De laatste jaren worden er steeds 4 of meer paren geteld. Uit de aantalsontwikkeling blijkt dat er in het gebied minstens leefgebied aanwezig is voor 3 paren. Er is er sprake van een positieve trend voor deze soort.

Dit geeft aan dat er in dit Natura 2000 gebied in elk geval voldoende leefgebied is voor deze soort. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg komt tot de conclusie dat hier sprake is van een gunstige staat van instandhouding.

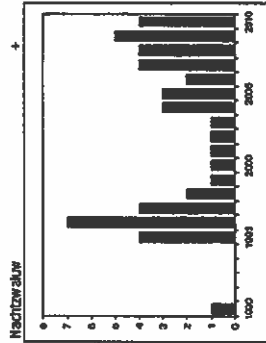
Verder blijkt dat de depositie afgelopen jaren gestaag is gedaald in dit gebied en dat deze daling komende jaren door zal zetten. De prognoses bevatten scenario's die uitgaan van groei in betreffende Stikstofemitterende sectoren.

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/h/jr
2004	2139
2010	2012
2018	1630
2024	1511
2030	1376

Het beheer van dit gebied is goed voor deze soort en gezien de daling van de depositie kan gesteld worden dat de kwaliteit van het leefgebied geleidelijk op de stikstofproblematiek afgelopen jaren niet verslechterd is, en zeer waarschijnlijk zelfs verbeterd is gezien

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen 1070 en 1430 mol/h/jr ligt, daarmee aangevend dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Het behalen van de benodigde aantallen laat ook zien dat dit voor het behalen van de doelen ook niet noodzakelijk is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zal volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

Figuur 33: Gemiddelde depositie Deurnschepeel & Marijapeel

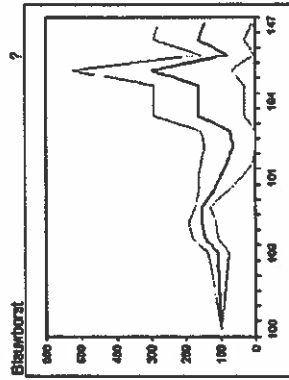
Figuur 32: Aantalsontwikkeling Nachtzwaluw Deurnschepeel & Marijapeel

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van

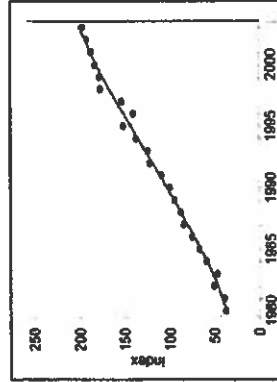
Naast saldering is ook de mogelijkheid om de effecten van siltstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de siltstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Blauwborst

De blauwborst is een soort die moeilijker te monitoren is in de vrij ontoegankelijke en omvangrijke Peelgebieden. Daarnaast is er een relatief korte zangperiode, waardoor tellingen in grote gebieden in een korte periode moeten plaatsvinden. Mede hierdoor zijn volledige tellingen beperkt beschikbaar. Het doel voor deze soort is gesteld op 350 broedparen in dit gebied. In de 1990-1998 nam het aantal paren toe tot 352. Het concept beheerplan stelt dat het doel van 350 broedparen zeker gehaald wordt. De trendgrafiek geeft aan dat er sprake is van een waarschijnlijk stabiele trend. Het rapport Siltstofgevoeligheid van vogelrichtlijnscoorten in Limburg komt op basis van de onzekerere aantallen niet tot een conclusie. Uitgaande van het concept beheerplan zou de conclusie een gunstige staat van instandhouding moeten zijn. Dit wordt mede ondersteund door de landelijke trend, die een doorlopende stijging vertoont.

Figuur 34: Trend Blauwborst Deurnsche Peel & Marijpeel

Figuur 35: Landelijke trend Blauwborst

Jaar	Gemiddelde depositie in mol/m ² /jaar
2004	2139
2010	2012
2016	1630
2024	1511
2030	1376

De soort profiteert tot op zekere hoogte van successie van open terreinen, maar als deze verder gaat neemt de geschiktheid weer af. Beheermaatregelen gericht op het terugzetten van successie zijn leveren daarom een bijdrage aan het leefgebied.

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort op 710 mol/hafjr in vochtige terreinen en > 5000 mol/hafjr in droge terreinen ligt, daarmee aangevende dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding en het benodigde aantal uit het aanwijzingsbesluit wordt gehaald.

Naast saldering is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggelaten.

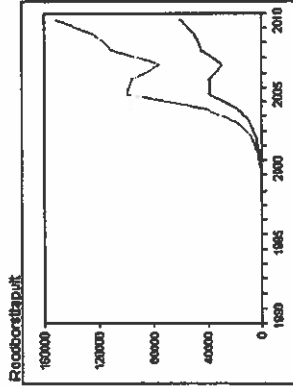
Roodborsttapuit

De trend op lange termijn van deze soort is positief. Er zijn geen goede vlakdekkende tellingen beschikbaar. Volgens het concept beheerplan wordt de doelstelling voor deze soort zeker gehaald.

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg geeft aan dat de soort als niet-stikstofgevoelig aangemerkt kan worden omdat de soort deels afhankelijk is van ruigere vegetaties en de opslag van bomen en struiken; een leefomgeving die juist bij een hogere stikstofbelasting sneller ontstaat. Gezien voorgaande hoeft aan deze soort niet getoetst te worden bij initiatieven die een hogere stikstofemissie veroorzaken.¹⁰

Kraanvogel, Toendrarietgans, Koigans

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg stelt voor deze soorten dat ze niet gevoelig zijn voor stikstof om dat ze het gebied slechts als slaappleats gebruiken. Zolang het

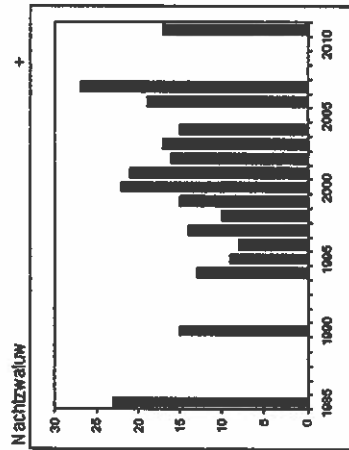
Figuur 37: Trend roodborsttapuit Deurnschepeel & Mariapoel

mate zeker gesield door het beheer dat ten behoeve van andere soorten en habitats gevoerd wordt. Er hoeft derhalve voor deze soorten niet getoetst te worden waar het gaat om stikstofdepositie.

Weeter- en Budelerbergen en Ringselven

Nachtzwaluw

Het doel voor deze soort is leefgebied voor 20 broedparen. Het gebied is aangewezen in 2000 aangewezen als vogelrichtlijngebied. De gewenste aantallen werden toen, en ook daarna regelmatig gehaald. Uit de aantalsontwikkeling blijkt dat er in het gebied minstens leefgebied aanwezig is voor 25 paren. Op lange termijn is er sprake van een licht positieve trend voor deze soort.

Figuur 38: Aantalsontwikkeling Nachtzwaluw Weeter en Budelerbergen

Dit geeft aan dat er in dit Natura 2000 gebied in elk geval voldoende leefgebied is voor deze soort. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg komt tot de conclusie dat hier sprake is van een gunstige staat van instandhouding.

Jaar	Gemiddelde depositie in molha/jr
2004	1947
2010	1746
2018	1497
2024	1402
2030	1306

Figuur 39: Gemiddelde depositie Weeter en Budelerbergen

Verder blijkt dat de depositie afgelopen jaren gestaag is gedaald in dit gebied en dat deze daling komende jaren door zal zetten. De prognoses bevatten scenario's die uitgaan van groei in betreffende

Het beheer van dit gebied is goed voor deze soort en gezien de daling van de depositie kan gesteld worden dat de kwaliteit van het leefgebied gelet op de stikstofproblematiek afgelopen jaren niet verslechterd is, en zeer waarschijnlijk zelfs verbeterd is gezien

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen 1070 en 1430 mol/ha/jr ligt, daarmee aangevende dat een optimale depositie voor het leefgebied van deze soort nog niet bereikt is. Het behalen van de benodigde aantallen laat ook zien dat dit voor het behalen van de doelen ook niet noodzakelijk is. Bovenstaande tabel geeft wel aan dat er flinke stappen in de goede richting zijn gezet. En deze trend zich volgens de modellen (AERIUS) komende decennia zal voortzetten.

Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesalideerd te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een verbeterde staat van instandhouding. (Bron: *Beheer van Natura 2000 gebieden, Europese Commissie*).

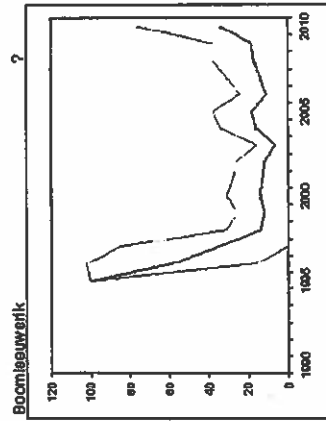
N naast saldering is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggelaten.

Boornleeuwerik

Het aantal broedparen van deze soort in dit gebied komt op basis van tellingen op 60-65. Dit geeft aan dat er voldoende geschikt leefgebied aanwezig is om het doel van 65 broedparen te halen. De trend grafiek laat een lichte stijging zien ten opzichte van het jaar van aanwijzing, maar deze is volgens het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg niet significant. Het rapport komt tot de conclusie dat de soort in een gunstige staat van instandhouding verkeert.

De verwachting is dat de depositie, die de afgelopen jaren al structureel gedaald is, komende jaren verder zal dalen.

Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsorten in Limburg stelt dat de kritische depositiewaarde voor deze soort tussen 710 en 1430 mol/ha/jr ligt, daarmee aangevende dat een

Figuur 40: Trend Boornleeuwerik Weelder- en Budelerbergen

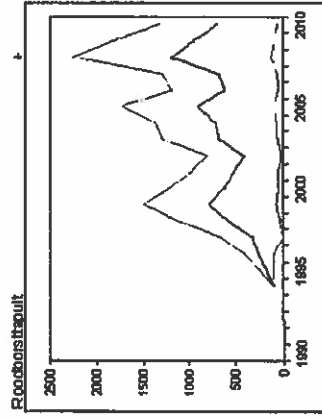
Dit alles overziend, dient om de zekerheid te verkrijgen dat stikstofdepositie geen significante invloed op deze soort krijgt, voorkomen te worden dat de dalende depositietrend doorbroken wordt. Er dient derhalve gesaldeerde te worden. Hierbij kan 2004 als referentiejaar gebruikt worden. Het jaar van aanwijzing van het VR-gebied kan worden losgelaten omdat er sprake is van een gunstige staat van instandhouding en het benodigde aantal uit het aanwijzingsbesluit wordt gehaald.

Naast saldiering is ook de mogelijkheid om de effecten van stikstofdepositie op andere manieren te mitigeren. Hierbij dient er wel een directe relatie te zijn met het uit te voeren project en dienen de gevolgen van de stikstofdepositie op de populatie geheel te worden weggenomen.

Roodborstapuit

De trend op lange termijn van deze soort wordt als positief gezien. Bij de laatste vlakdekkende in kaarting (Defensie 2006 en 2008) waren er 60-65 broedparen aanwezig. De doelstelling van 20 paren wordt daarmee ruim gehaald. Het rapport Stikstofgevoeligheid van vogelrichtsoorten in Limburg geeft aan dat de soort als niet-stikstofgevoelig aangemerkt kan worden omdat de soort deels afhankelijk is van ruigere vegetaties en de opslag van bomen en struiken; een leefomgeving die juist bij een hogere stikstofbelasting sneller ontstaat.

Gezien voorgaande hoeft aan deze soort niet getoetst te worden bij initiatieven die een hogere stikstofemissie veroorzaken.¹¹

Figuur 41: Trend Roodborstapuit Weeter- en Budelerbergen

¹¹ Zeer recente inzichten laten zien dat er mogelijk in bepaalde situaties wel stikstofeffecten mogelijk zijn op

Gebruikte literatuur

- Avifauna van Limburg. Hustings, F. J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols, P. Voskamp. Stichting Natuurpublicaties Limburg. 2006*
- Profieldocumenten vogelsoorten. Website Rijksoverheid. 2012*
- Stikstofgevoeligheid van vogelrichtlijnsoorten in Limburg. (in prep), Natuurbalans, B-Ware, Sovon. 2012*
- Beheer van Natura 2000 gebieden, Europese Commissie; de bepalingen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) Europese Gemeenschap 2000*
- Vogels van de Grootte Peel, Van Seggelen, C. Stichting Natuurpublicaties Limburg. 1999*
- Gebiedsdocumenten en herstelstrategiedocumenten. Rijksoverheid en provincie Limburg. Website Rijksoverheid. in prep. 2012*
- Handboek Natuurdoeltypen. Bal, D. H.M. Beijer, M. Fellingner, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal, F. J. Zadelhoff. Directie Natuurbeheer van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/020. Wageningen 2001*
- Rekenmodel AERIUS versie 1.4.2. 2012*
- Compendium voor de leefomgeving; website Planbureau voor de Leefomgeving*
- Leidraad bepaling significantie. Naderes uitleg van het begrip significante gevolgen uit de Natuurbeschermingswet. Steunpunt Natura 2000. 2009*